

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Data

Medlemsblad for DIS-Danmark

ÅRGANG 26 · Nr. 1 · 2012

Udgives af DIS-Danmark

Databehandling i Slægtsforskning
www.slaegtogdata.dk
admin@dis-danmark.dk

Adresseændringer:

opdateres af medlemmet selv via hjemmesiden.
Log ind og vælg MIN SIDE øverst til højre.
Læs evt. mere her:
www.slaegtogdata.dk/foreningen/adresseaendring-m.m

Redaktionen:

Kathrine Tobiasen, ansvarshavende redaktør
Korsagervej 13, 8940 Randers SV
Tlf. 41 28 65 30
tobiasen@dis-danmark.dk

Redaktionen kan kontaktes via hjemmesiden:
Andet/Slægt og Data Bladet, Kontakt redaktionen.

Layout, sats og tryk:

Grafisk Data Center ApS, tlf. 66 12 10 30
Trykoplæg: 8.500 eksemplarer

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.
Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.
Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til at redigere i tilsendte artikler.
Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline:

1. maj 2012
1. august 2012
1. november 2012
1. februar 2013

Udkommer:

Juni 2012
September 2012
December 2012
Marts 2013

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Årskontingent: 200 kr.

ISSN 0903-6172

Indhold nr. 1 - marts 2012

- 3 A0 med vokseværk
- 9 Slægt og Data gennem 25 år
- 13 Generalforsamling i DIS-Danmark 2012
- 14 Foreningsåret 2011 i DIS-Danmark. Bestyrelsens beretning
- 17 DIS-Træf
- 19 Kommentarer til artiklen Mogens Gøye i PHT 2011:2
- 21 Familielegenden
- 25 Medlemsgave
- 26 Mellem København og Tranquebar - en god historie - der blev til god historie
- 28 25 år med slægtsforskning og databehandling
- 29 Hvad et billede kan fortælle
- 30 Boganmeldelser
- 32 På skattejagt i gamle kirkebøger
- 33 En sølvsmeds arkiv
- 34 Kalender
- 31 DIS-Danmarks bestyrelse
- 32 25 år med slægtsforskning og databehandling

Midteropslag FORSLAG TIL VEDTÆGTSÆNDRINGER

Links i artiklerne

De links, der står i artiklerne i dette nummer, er også lagt på hjemmesiden:
<http://www.slaegtogdata.dk/andet/links/slaegt-og-data-artikler>

Forsidefoto

Billedet viser Sorø Akademi, hvor DIS-Danmarks generalforsamling 2012 finder sted.
Foto: Olav Nygaard, Sorø Akademi.

AO med vokseværk

Erik Kann

Johan Jepsens Vej 1
2830 Virum
45 85 18 02
erik@reinholdt-kann.dk

Arkivalier Online, blandt venner AO, har for længst manifesteret sig som mødestedet for slægtsforskere. Succesen grunder sig i mange ting, men vedvarende ekspansion med stadigt fokus på høj anvendelighedsgrad er givetvis centrale faktorer i den sammenhæng. I lange tider kunne man alene imponeres over den fart, hvormed nye grupper af kirkebøger og folketællinger blev gjort tilgængelige, men i begyndelsen af november måned 2011 startede så et helt nyt kapitel i AO's historie. Under 'Nyheder' kunne man læse følgende lakoniske meddelelse:

"Arkivalieronline går nu i luften med helt nye typer af historisk materiale, så brugerne også via internettet kan få adgang til andre typer af spændende historisk materiale fra Statens Arkivers samlinger".

I første omgang inddrog man brandforsikringsarkivalier og centrale protokolrækker fra Københavns Overpræsidium i tjenesten, men allerede i midten af december varsledes tilgængeliggørelsen af skiftearkivalier, og inden julefreden for alvor havde sænket sig over det ganske land, var man på banen med meddelelsen om, at der også snart ville blive mulighed for at arbejde med borgerlige vielsesprotokoller. Den kendsgerning, at der i dag, blot 1½ måned efter, kan foretages opslag i alle tilgængelige borgerlige ægteskabsprotokoller fra København, Frederiksberg og Gentofte samt i de lovede centrale protokolrækker fra Københavns Overpræsidium, understreger i den grad AO's vilje til ekspansion med fokus på høj grad af anvendelighed.

Burde man ikke vente med en vejledning?

AO's vokseværk kunne betinge, at man holdt igen med at bringe vejledninger til materialet: "Det vil jo alligevel være forældet, inden bladet udkommer!" Men jeg mener nu alligevel, at der er mange gode grunde til allerede nu at give en introduktion til de nye kildegrupper på AO. Det er vigtigt, at alle kommer godt fra start, og indholdet af en vejledning om eksempelvis de borgerlige ægteskabsbøger eller protokoller fra Københavns Overpræsidium er kun i begrænset omfang afhængig af scanningeres kompleksgrad.

Formålet med denne artikel

Det er således formålet med denne artikel at bringe en introduktion til de nye arkivaliegrupper på AO: Hvad er det overhovedet for arkivalier, hvorledes kan de benyttes, og

hvilke yderligere kildemuligheder giver de anledning til? AO tilbyder allerede en del vejledning, og det er ikke tanken at gentage de ting, der allerede er at læse på AO's hjemmeside. Jeg vil tillade mig at henvise til den eksisterende vejledning i kombination med forskellige uddybende og nuancerende tilkendegivelser og i tilgift hertil lidt bibliografiske referencer. Uanset hvad, kan det efterfølgende alene blive en skitse af de store linjer. Men dels bliver der forhåbentlig lejlighed til senere at følge op med uddybende kommentarer, dels ville det jo være glædeligt, hvis læserne efter brugen af de nye digitaliserede muligheder vendte tilbage og berettede om deres fund.

For at forene hensynet til den begrænsede spalteplads med nødvendigheden af et rimeligt detaljeringsniveau har jeg valgt at dele tingene op i to selvstændige artikler. I denne første artikel tages de borgerlige ægteskabsprotokoller og protokollerne fra Københavns Overpræsidium under behandling, medens det efterfølgende nummer af Slægt&Data vil rumme en vejledning om skiftearkivalier og brandforsikringsarkivalier. Hvem ved, måske rummer AO allerede til den tid helt nye arkivaliegrupper.

Hvordan finder man de nye ting?

På AO's åbningsbillede vælger du knappen <Andre Arkivalier>

AO's forside med hovedmenuen til venstre, der udover kirkebøger og folketællinger også giver adgang til <Andre Arkivalier>

Valget giver adgang til ikke mindre end 5 nye menupunkter:

- <Skiftearkivalier>
- <Københavnske Skiftearkivalier>
- <Borgerlige ægteskabsbøger>
- <Brandforsikring>
- <Københavns Overpræsidium>

For de fire førstes vedkommende er der mulighed for "at læse mere", altså at få supplerende oplysninger om benyttelse og muligheder.

Borgerlige ægteskabsbøger

Hvad er en borgerlig ægteskabsbog?

En borgerlig ægteskabsbog er den protokol, der fra og med 1/1 1923 anvendes til registrering af borgerlige ægteskaber. De er indrettet med et ganske bestemt skema, der anvendes af alle landets borgerlige ægteskabsmyndigheder. I AO anvendes udtrykket 'Ægteskabsbog (duplikat)', hvilket kan forklares ved, at de borgerlige ægteskabsbøger skulle føres i to enslydende eksemplarer, helt på samme måde som det kendes fra ministerialbøgerne.

Hvad er gjort tilgængeligt primo februar 2012?

Der er lige nu mulighed for at anvende borgerlige ægteskabsbøger fra følgende tre kommuner:

- København
- Frederiksberg
- Gentofte

Scanningerne omfatter perioden 1/1 1923 til 1961. De københavnske protokoller kan ses helt frem til udgangen af december 1961, medens protokollerne fra Gentofte kun dækker tiden frem til februar 1961, og Frederiksberg når frem til juli 1961.

Starttidspunktet er bestemt af ny lovgivnings ikrafttræden, medens 1961 er bestemt af den 50-års-tilgængelighedsgrænse, der anvendes for borgerlige ægteskabsbøger.

Lidt historik

Det er Lov nr. 276 af 30/6 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning med ikrafttræden pr. 1/1 1923, der har været bestemmende for starttidspunktet for scanningerne (herefter 1922-loven). I tilknytning til den nye lov udsendtes anordning nr. 481 af 17/11 1922 om fremgangsmåden ved borgerlig vielse og om ægteskabsbogens førelse (herefter 1922-anordningen). Loven liberaliserede på helt afgørende vis adgangen til borgerligt ægteskab, samtidig med at administrationen af hele området blev ændret markant.

Borgerlig vielse havde været en mulighed tilbage fra 1851. Junigrundloven 1849 havde grundfæstet en lang

række liberale og demokratiske lighedsprincipper. Et af disse var bestemmelserne om religionsfrihed i §§80-81, og allerede fra begyndelsen af 1850'erne drøftede Rigsdagen en række forslag til konkret udmøntning af Grundlovens principper. Loven fra marts 1857 om ophævelse af dåbstvangen er ét eksempel. Et andet eksempel er loven fra 13/4 1851: Lov om Ægteskabs Indgaaelse udenfor de anerkjendte Troessamfund eller imellem Medlemmer af forskellige Troessamfund m.v. Loven havde oprindeligt været tænkt som en lov om trosfrihed, men blev ved behandlingen i Folketinget ændret til en lov om det, vi mere mundret vil kalde lov om borgerligt ægteskab (Love og Anordninger samt andre offentlige Kundgjørelser Danmarks Lovgivning vedkommende for Aarene 1851 og 1852. Samlet af T. Algreen-Ussing (1853) s. 261). Loven gav mulighed for, at en mand og en kvinde med fuld borgerlig gyldighed kunne indgå ægteskab i følgende situationer:

1. når ingen af parterne var medlem af Folkekirken (lovens § 1)
2. når ingen af parterne tilhørte et andet anerkendt troessamfund (lovens § 1)
3. når parterne tilhørte forskellige anerkendte troessamfund (lovens § 2).

Administrationen af loven og altså dermed de konkrete kildemæssige muligheder kan godt forekomme lidt uoverskuelige, idet de både involverer de myndigheder, der skulle foretage den borgerlige vielse og tinglysningsmyndighederne, eftersom tinglysningen erstattede den traditionelle kirkelige lysning. Reglerne er opremset i lovens §§ 3-6, men hvis man ønsker en lidt lettere tilgang kan det anbefales at læse Jytte Skaanings og Bente K. Rasmussens *Find din slægt – og gør den levende* (2003) s.70-71, gerne suppleret med Niels H. Frandsens *Dansegilde og mordbrand, vejledning om retsbetjentarkiver* (1995) s. 139-141. Jeg vil ikke gå yderligere ind i en vejledning, eftersom det ældre materiale i skrivende stund ikke er lagt på nettet i AO-regi. Lad os i stedet kigge lidt nærmere på loven fra 1922. Lovens §§ 28 og 31 udtrykker det nye i bestemmelserne helt klart og enkelt: "Ægteskab stiftes enten ved kirkelig eller ved borgerlig vielse", og "Adgangen til at blive borgerlig viet står åben for alle, uanset om betingelserne for kirkelig vielse er til stede eller ikke". På blot 70 år var man nået dertil, at det var 'nok' med én lov om ægteskab, i stedet for en særlig lovgivning om borgerligt ægteskab. Det er en udvikling i samfundets opfattelse, der er til at tage at føle på!!!

Sagt lidt mere firkantet - kirkelig eller borgerlig vielse kunne frit vælges, alle tre krav fra loven 1851 var væk. Det administrative omdrejningspunkt var 'ægteskabsbogen' og dens identiske duplikat. Det bestemtes, at der skulle føres særskilt ægteskabsbog i København, for hver købstad og for hver landsogn (sognefogeddistrikt) (Anordningens §5).

Hvordan finder man frem til den rigtige ægteskabsbog?
AO tilbyder 3 navigationsmuligheder:

- <Amt>
- <Kommune>
- <Type>

Foreløbig kan alene vælges Københavns **amt**, men på sigt vil man givet kunne nyde den smukke perlerække af alle landets amter.

Navigationen via **kommune** er også indtil videre be- grænset til de tre tilgængelige kommuner. Men det er givet kun et spørgsmål om tid.

Typen er lige nu alene aktuel for Københavns Kommu- ne, fordi materialet herfra rummer særskilt registerbind til hver årgang. Her skal man så vælge mellem register og ægteskabsbog. Protokollerne fra Gentofte har register som en del af den enkelte protokol, medens der ikke er register til ægteskabsbøgerne fra Frederiksberg. Jeg har dog været i kontakt med Frederiksberg Stadsarkiv, der op- lyser følgende: *Stadsarkivet har rent faktisk et alfabetisk register til de borgerlige vielser. Registret dækker perioden ca. 1916 og fremefter. Arkivet er gerne behjælpelig med opslag inden for den sædvanlige tilgængelighedsgrænse på 50 år. Kartoteket befinder sig i et stort kartotekskab i arki- vets hovedmagasin, og besøgende kan **ikke selv få adgang til kartoteket.***

Eksempel

Udgangspunktet er kendskabet til en vielse i Gentofte fra 1948 mellem Svend Jacobsen og Lydia Marie Nielsine Hansen. Det alfabetiske register i protokollen rummer henvisning fra såvel manden som kvinden.

Registret henviser til sidenummeret i protokollen, og det tager herefter ikke mange øjeblikke at navigere frem til opslag 9, der rummer side 5:

Ægteskabsbog fra Gentofte 1948. Registret henviser til Svend Jacobsen side 5

Udskrift	Brudgom	Brud
Fulde Navn (den første efternavn)	Svend Jacobsen	Lydia Marie Nielsine Hansen
Fødselsdato	31/10 1920	7/2 1927
Fødsels- stedsnavn (Efternavn eller by, hvis den præ- ciseres, og land i tilfælde, ellers alene navnet på fødselsstedet)	København København	København København
Livsstilling	Ugift	Ugift
Udskrift af, hvis det er et andet navn end det i første søjle	Svend Jacobsen Svend Jacobsen	Lydia Marie Nielsine Hansen
Tidligere vielse eller fulde, fulde og efternavn eller by- navn, i de to søjler til højre hvis der er tale om en tidligere vielse, ellers ingen oplysning		
Eventuelle tidligere vielser		
Den Myndighed, der har ud- stedt tilladelse til, og hvilken myndighed der har udstedt at- testet	Københavns Amt Københavns Amt	

Ægteskabsbog fra Gentofte 1948. Svend og Lydias vielse

Nyt eksempel

De københavnske ægteskabsbøger anvendes principielt på samme måde, dog således at registret henviser til et løbenummer og ikke til en side. Også de københavnske registre henviser både fra mandens og fra kvindens navn.

Hvilke oplysninger rummer protokollerne?

1922- anordningen (§ 8) angiver nøjagtig, hvilke oplysnin- ger der skal findes i protokollerne. Derved stilles man som benytter i den situation, at uanset hvor i landet man arbejder, ser man altid det samme type skema:

- dagen for vielsen
- parternes fulde navne, fødselsdatoer og fødesteder, livsstillinger samt opholdssteder
- parternes tidligere stilling som ugifte, enkemænd etc.
- parternes nationalitet
- navnene på vidnerne
- navnet på den myndighed der har udstedt attest om fornødne bevisligheder i forbindelse med vielsen (ægteskabsprøvelsen).

Og så lige til sidst

Og så lige til sidst et par specielle forhold, som jeg synes er vigtige at få med.

Mange slægtsforskere kender til den regel, at der inden loven fra 1922 skulle ske indførelse om en borgerlig vielse i kirkebogen i brudens hjemsgn. Fejlagtigt tror mange, at denne regel ophørte med loven i 1922. Det er bestemt ikke korrekt. Det hedder nemlig i 1922- anordningen § 9: "Såfremt vielsen foretages af en anden myndighed end den, i hvis stedlige område bruden har bopæl, skal en udskrift af det til ægteskabsbogen tilførte inden 8 dage tilstilles den ægteskabsstiftende borgerlige myndighed på

Indskrifter	Brudgom	Brud
Fulde Navn (eller bortelevet Efternavn)	Carl Petersen	Ellen Marie Jensen
Fødselsdato	3/12 1907	10/7 1914
Fødselssted	Laby	Siddersvej Lyngby
Livsstilling	Bogholder	Hustru
Optegnelse (nr. Gens. Nr.)	Asylgade 2, Lyngby	Carlsmindevej 76, Hillerød
Tilføje Stilling (eller Eftersat (Elev) eller Børn, i de to sidste sønder Eftersat og Børn, som ikke er medtaget herunder)	gift	gift
Navn, Stilling og Bopæl for de ved Vidnes Indgivelse Være	v. Christian Kaj Bly, Nørrebro, København v. Niels Jacobsen Jacobsen, N. B. M. Jacobsen, 85- Jacobsen	
Den Myndighed, der har udstedt Aktet om, at Bøvlige Sættelse er i Orden, samt Attesten (Matrikelkontoret)	Borgmesteren i Gentofte Kommune den 12 April 1934	
Anmærkninger (for aktens)	1) Eventuel Eftersat om, i hvilken Tilstand aktet optages. 2) Eventuel Eftersat om, om der er tale om et andet Bøvlige Sættelse.	
Vidne af Bøvlige af den	den borgerlige Skjødsret i Lyngby Lyngby S. Maj 1934	
Brudgommens Underkrift	Carl Petersen	
Brudens Underkrift	Ellen Marie Jensen	
Vidnes Underkrift	N. B. M. Jacobsen Niels Jacobsen Jacobsen N. Jacobsen (Borgmesteren)	

Duplikatet af ægteskabsbogen for Gentofte kommune 1934-35, opslag 21

det sted, hvor bruden har bopæl". Udskriften indføres i vedkommende ægteskabsbog og dens duplikat med udtrykkelig angivelse af, hvor vielsen har fundet sted. Blot et enkelt eksempel til illustration:

Duplikatet af ægteskabsbogen for Gentofte Kommune 1934-35, opslag 21: Umiddelbart kan man tro, at vi her er inviteret med indenfor til Carls og Ellen Maries bryllup i begyndelsen af maj 1934. Men det er ikke helt tilfældet. Sagen er, at Ellen Marie ganske vist bor i Gentofte Kommune, men Carl bor på Asylgade 2 i Lyngby, og vielsen er rent faktisk foregået i Lyngby. Hermed er vi i en situation som beskrevet i anordningens § 9, hvilket således forklarer, at der i ægteskabsbogen for Gentofte Kommune er anført en vielse fra Lyngby. Man skal således altid være varsom, når man slår op. Man kan let overse det 'rigtige' vielsessted, og det var jo ingenlunde meningen!

For lovgiverne i både 1851 og 1922 var det afgørende at tage stilling til, hvilken tro eventuelle børn i ægteskabet skulle opdrages i. 1922-lovens tilgang var mest af alt rent praktisk. Det offentlige blandede sig alene, hvis ægtefol-

kene tilhørte hver sit trossamfund. I så fald skulle der afgives en erklæring om opdragelsestroen, som enten kunne være folkekirken eller den ene af parternes tro. Erklæringen skulle tilføres ægteskabsbogen. Et eksempel kunne være Gentofte Kommunes ægteskabsbog 1934-35 opslag 57:

Ægteskabsprøvelsen – det at myndighederne sikrer sig, at der ikke eksisterer en eller flere ægteskabshindringer – har altid været en del af de administrative arbejdsgange i forbindelsen med ægteskabsstiftelsen. 1922-loven ændrede ved reglerne, således at det fremover alene var de borgerlige myndigheder, der skulle varetage ægteskabsprøvelsen, hvad enten der var tale om kirkelig eller borgerlig vielse: "De i § 21 omhandlede bevisligheder forelægges for de i § 20 nævnte borgerlige myndigheder". I Københavns Kommune betyder det, at der efter 1923 findes særlige lysningsjournaler, der omfatter alle vielser, både borgerlige og kirkelige. Lysningsjournalen indeholder bl.a. oplysning om vielsesfogde, hvor der er tale om en kirkelig vielse. I og med at der findes alfabetisk navneregister til lysningsjournalerne på Stadsarkivets læsesal, har slægts-

Indskrifter	Brudgom	Brud
Fulde Navn (eller bortelevet Efternavn)	Anton Kishak	Carla Ida Kishak f. Mathiesen
Fødselsdato	29/10 1902	14/12 1903
Fødselssted	Arctus	København
Livsstilling	Handelsrevisor	Handelsrevisor
Optegnelse (nr. Gens. Nr.)	Affektgaden 11, Lyngby	Affektgaden 11, Lyngby
Tilføje Stilling (eller Eftersat (Elev) eller Børn, i de to sidste sønder Eftersat og Børn, som ikke er medtaget herunder)	Fraskilt 1 gang med 1 barn	Fraskilt 1 gang med 1 barn
Navn, Stilling og Bopæl for de ved Vidnes Indgivelse Være	v. Niels Jacobsen Jacobsen } Rådhuset v. Christian Kaj Bly } Charlottenlund	
Den Myndighed, der har udstedt Aktet om, at Bøvlige Sættelse er i Orden, samt Attesten (Matrikelkontoret)	Borgmesteren i Gentofte Kommune, den 26/6 34 J. H. H. H.	
Anmærkninger (for aktens)	1) Eventuel Eftersat om, i hvilken Tilstand aktet optages. 2) Eventuel Eftersat om, om der er tale om et andet Bøvlige Sættelse.	
Vidne af Bøvlige af den	Borgmesteren i Gentofte Kommune, den 26/6 34 J. H. H. H.	
Brudgommens Underkrift	Anton Kishak	
Brudens Underkrift	Carla Ida Kishak	
Vidnes Underkrift	J. H. H. H. (Borgmesteren)	

Gentofte kommunes ægteskabsbog 1934-35 opslag 57: Brudgommen er katolik, medens bruden tilhører folkekirken. Anton og Carla valgte folkekirkens lære!

forskeren altså her et ganske fint hjælpemiddel til anejagten i København.

Det sidste specielle forhold, jeg vil omtale, er *bilag*. Ægteskabsprøvelsen nødvendiggjorde selvsagt, at der skulle fremsendes en række dokumenter med bevisligheder til den ægteskabsprøvende myndighed. En forespørgsel til Frederiksberg, Gentofte og Københavns kommuner har givet følgende resultat. Frederiksberg har slet ikke bevaret sådanne bilag, Gentofte er i skrivende stund i gang med at undersøge det. Hvis de er bevaret, findes de i givet fald på Gentofte Rådhus. I København findes der såkaldte 'udtagne' lysningssager for perioden 1932-38. Stadsarkivet gør opmærksom på, at disse sager kun indeholder en beskeden del af de prøvede og således på ingen måde er komplet. Men det er der da, og hvem ved, måske er du netop heldig – følg dette link:

www.starbas.dk/Gruppe.php?Gruppe_ID=118

Københavns Overpræsidium

Vi er et sted i København, året er 1890. Personerne er fhv. maskinmester Niels Christian Andersen, dennes hustru Anne Kirstine Pedersen og deres fælles barn maskinmester Heinrich Lauritz Valdemar Krøyer. Vi møder dem i den såkaldte OJ-journal fra Københavns Overpræsidium, fordi Niels Christian ønskede, at der blev bragt lidt bedre orden i familieforholdene. Heinrich Lauritz var ganske vist deres fælles barn, men resultatet af en forbindelse inden de blev gift. Nu ønskede Niels Christian tilladelse til, at han officielt adopterede Heinrich Lauritz, og det kunne alene ske, hvis han rettede henvendelse til Københavns Overpræsidium. Dermed er scenen sat for noget af det, som rummes i den store gruppe af arkivalier fra Overpræsidiets, som nu er gjort tilgængelig på AO.

Københavns Overpræsidium er (bl.a.) en såkaldt overøvrighed og svarer i den henseende til amterne rundt om i landet. Overøvrighederne er det vigtigste forbindelsesled mellem centraladministrationen og de lokale verdslige myndigheder, og deres opgaveportefølje er ganske betydelig. For slægtsforskere påkalder overøvrighedernes opgave i familieretlige sager sig især opmærksomhed. Familieretlige opgaver er eksempelvis adoptioner, separationer, skilsmisse, navnebevillinger, alimentationsbidrag o.l.

Københavns Overpræsidiets arkiv er centreret om funktionen som overpræsident i København. Overpræsidentens vekslende beføjelser i forhold til Københavns Magistrat har været bestemmende for det omfattende arkivs arkivalske tilhør – indtil 1857 befandt arkivalierne sig i Københavns Stadsarkiv.

Efter 1857 befinder arkivalierne sig i Landsarkivet for Sjælland, nu Rigsarkivet. Efterfølgende drejer sig *alene* om arkivalier fra tiden efter 1857.

Blot et hurtigt opslag i online-registreringen 'DAISY' gør det klart, at der er tale om et enormt arkiv med store, store mængder af forskellige journaler, forhandlingsprotokoller, kopibøger og alskens journalsager.

I den målrettede indsats for at gøre adgangen til centrale kildegrupper enklere og smidigere har Statens Arkiver tilgængeliggjort en række af de mest centrale journalrækker frem til og med 1936 (hvilket er tilgængelighedsgrænsen på 75 år), nemlig:

OJ-journaler: Rummer almene overøvrighedssager, sager vedrørende adoption, samkvem, fri proces og forældremyndighed – starter 1858

SJ-journaler: Separation og skilsmisse – starter 1858

AJ-journaler: Alimentationsbidrag, fastsættelse af bidrag – starter 1873

BJ-journaler: Inddrivelse af alimentationsbidrag – starter 1891

Alle journalrækker har alfabetiske navneregistre og er således trods et overvældende antal af årligt behandlede sager overskuelige at komme i gang med. Man skal være opmærksom på, at der alene er tale om de mest centrale af journalrækkerne, og at der således er en masse, der ikke er skannet.

Benyttelsen lettes betydeligt ved, at journalerne er opbygget på stort set samme måde, uanset om der er tale om den ene eller den anden type.

Eksemplet på næste side er hentet fra OJ-journalen for Niels Christian Andersens ansøgning og er ganske typisk for en journalopbygning.

Journalen er opbygget i 4 adskilte dele. Fra venstre er disse:

Første rubrik

272

Er journalnummeret og sammen med året 1890 således unikt identificerende for sagen. Det ville i givet fald være sag 1890/272, der skulle bestilles, hvis man gerne ville se de originale bilag i sagen.

Anden rubrik

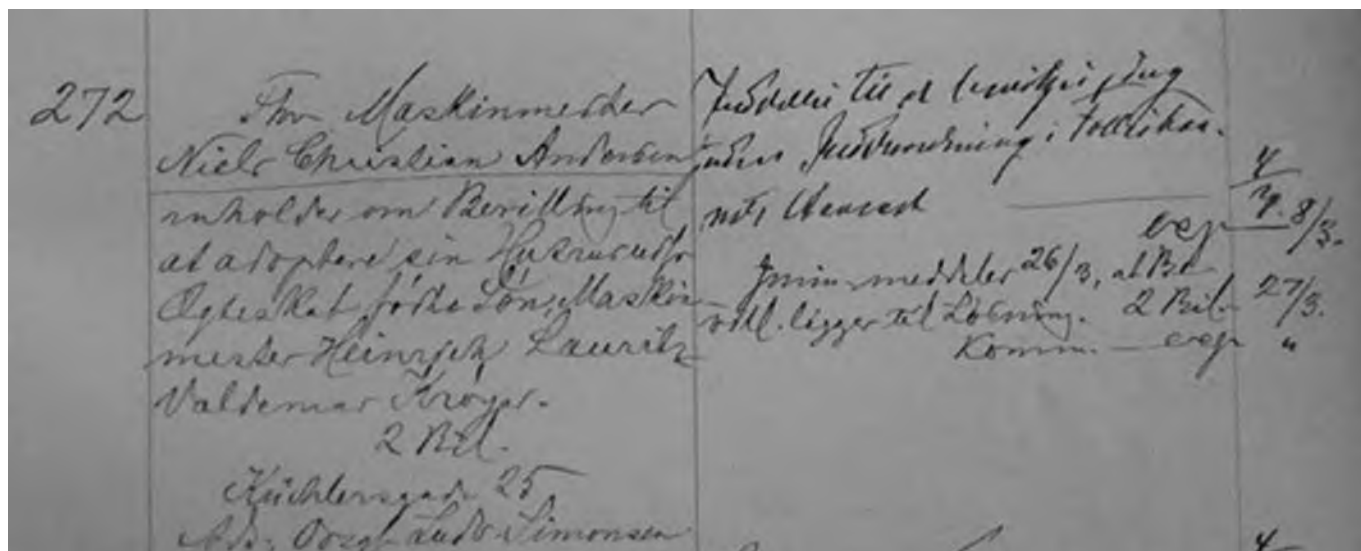
Her ses sagsreferatet og øvrige relevante stamoplysninger. I dette tilfælde Niels Christians adresse og navnet på den sagfører, der har hjulpet familien med sagen. Endvidere er her registreret, hvor mange bilag, der er fulgt med ansøgningen.

Tredje rubrik

Her refereres sagens forløb. Vi kan se, at Overpræsidiets "Indstiller til at bevilges, dog uden Indvirkning i Fællesbarnets Arveret. Under dette er det oplyst, at "Justitsministeriet meddeler 26/3 at Bevill ligger til Løsning". Endvidere kan vi af påskriften "To bilag" se, at de to bilag, der fulgte med ansøgningen har været fremsendt til Justitsministeriet, og at de nu er tilbagesendt til Overpræsidiets. Sidste linje i denne rubrik fortæller, at sagen nu er ekspederet, det vil sige sendt tilbage til familien.

OJ-journalen 1890

Fjerde rubrik

Her er datoer for sagens ekspedition i Overpræsidiets. Sagen er administrativt behandlet den 4/3 og sendt med indstilling til Justitsministeriet 8/3. Ministeriets tilbage melding er ankommet den 27/3, og allerede samme dag er den ekspederet videre. Et opslag i Bauers kalender fortæller, at den 8/3 rent faktisk er en lørdag, ligeledes at den 27/3 er torsdagen inden Skærtorsdag. Gad vide, om man har så travlt, fordi man gerne ville have 'tingene ud af verden inden påske'?

Det er meget vigtigt at være opmærksom på, at selve sagen – de løse dokumenter – ikke er skannet. De skal bestilles efter gældende regler til benyttelse på arkivets

læsesal. Endvidere skal man være opmærksom på, at Overpræsidiets i mange typer af sager ikke havde endelig afgørelseskompetence selv. Her har sagen været i Justitsministeriet til endelig afklaring, og angivelsen af, at bevilningen ligger klar til løsning, fortæller, at der også er noget at hente i amtsstuen arkiv.

Afslutning

Jeg håber, det anførte sammen med vejledningerne fra Statens Arkiver kan være en åbning for det videre arbejde med de mange spændende arkivalier. Jeg ønsker held og lykke i anejagten.

Skifteprotokoller på Arkivalieronline

- Har du fæstebønder i slægten?
- Vil du finde deres skifte?
- Har du problemer med at finde den rigtige skiftemyndighed?

I Soggenøglen kan du slå sogne øst for Storebælt op og finde de lokale skiftemyndigheder. Så bestil den på:

info@arkivaren.com eller læs mere på www.arkivaren.com.

Slægt og Data gennem 25 år

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Slægt & Data fejrer i år 25-års-jubilæum. I den anledning vil vi prøve at fortælle lidt om bladets udvikling gennem årene med hensyn til både udseende og indhold. Det bliver en fortælling om en forening i livlig vækst og om, hvad der i det hele taget er sket inden for databehandling og slægtsforskning i det sidste kvarte århundrede.

Den 21. maj 1987 holdt en gruppe slægtsforskere et 'orienterende møde', arrangeret af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie. Referatet fra mødet indledes med følgende vise ord: *EDB kan bruges til meget – også til slægtsforskning – og adskillige slægtsforskere har allerede sat deres forfædre på data.*

Det var derfor en nærliggende tanke, at disse slægtsforskere og andre, der måske kun var på det forberedende plan, blev samlet på en eller anden måde.

Informationsblad

Slægtsforskerne mente at have fat i noget, der kunne udvikle sig i en meget spændende retning, og ville gerne gøre en indsats for at samle tråde og erfaringer samt overveje, hvordan man kunne præge udviklingen.

Denne arbejdsgruppe var den allerførste spire til det, der siden blev DIS-Danmark. Arbejdsgruppen producerede bl.a. et blad, der yderst beskedent fik titlen *Informationsblad* med undertitlen *Databehandling i slægtsforskning*. Bladet, der allerede fra starten af var tænkt som et tidsskrift, som skulle udkomme regelmæssigt, blev derfor forsynet med et 1. Årg. Nr. 1. Selv om ingen på dette tidlige tidspunkt kunne ane det, var der tale om det allerførste nummer af *Slægt & Data*, der altså i år kan fejre sit 25-års-jubilæum.

Databehandling og normalisering af navne

Den primitivt trykte sag på 8 sider var redigeret af N.H. Frandsen, og ud over en oversigt over nedsatte arbejdsgrupper, mødereferat og en handlingsplan, indeholdt den en opfordring til medlemmerne om at indsende bidrag. Redaktøren foreslog emner som: årelange erfaringer med databehandling, gode eller dårlige programmer eller problemer med normalisering af navne (skulle man skrive Sidse eller bevare kildens Zidze?).

Redaktøren opfordrede desuden medlemmerne til at finde på et mere inciterende navn til bladet – gerne ledsaget af forslag til, hvordan bladets hoved kunne se ud.

Slægt & Data

Denne sidste opfordring var der hurtig respons på. Nr. 2 udkom senere samme år, og nu var titel og hoved på plads: *Slægt & Data*, som bogstavleg placeret til højre for en tegning af en forsker i dyb koncentration foran vidunderet, datidens lille skærm placeret oven på et skrummel af en computerboks.

Der var også kommet indlæg fra et par medlemmer. Ole H. Jensen fra Nordborg, senere formand for foreningen, fortalte om *Vores møde med og brugen af EDB til slægtsforskning*, og Heritage, 'et nyt engelsk slægtsforskningsprogram', fik en omtale. Nummerets sidetal holdt sig stadig på beskedne 8.

Aktivitetsdage

Med nr. 1, 1988 var der stof til 12 sider; der kunne bringes en anmeldelse af programmet Family Roots, der udmærkede sig ved at være oversat til dansk, der rapporteredes om kurser og aktivitetsdage, f.eks. annonceredes der med "en dag på Landsarkivet (i København)", hvor "slægtsforskere, der overvejer at anvende (anskaffe) en datamat til deres forskning" kunne komme og få oplysninger om både maskinel og programmel.

Redaktionsgruppe

Året 1988 bragte 4 numre af bladet, og den udgivelsesfrekvens har siden været stabil. Men redaktøren af de første to numre var allerede fra nr. 2, 1988 erstattet af en redaktionsgruppe på 3 personer med Jørgen Papsøe som ansvarshavende, der også sørgede for tryk og sats. Stofmængden voksede støt; der kom anmeldelser af programmer – om end et indlæg i nr. 2, 1988 efterlyste en mere dybtgående og systematisk beskrivelse af programmerne. Spørgsmålet om, hvordan man kunne udveksle persondata programmer og computere imellem, optog sindene – det var jo længe før, man bare smed en fil af sted som vedhæng til en e-mail eller uploadede til steder som Dropbox. Mange af artiklerne kan forekomme en nutidig læser en kende nørdede, med lange rækker af koder og beskrivelser af felter. Jo, det var sande pionerer, der var i gang med at sondere terrænet omkring de nye lovende muligheder.

Ny redaktør og opsætning

Nr. 1, 1989 gav plads til at bringe *Drømmen om den store database* på bane, ligesom der var overvejelser om standardisering; alle disse programmer, som var på markedet,

skulle jo gerne kunne forstå hinanden, når der skulle udveksles. Der blev arbejdet på at opbygge et slægtsforskerregister, som skulle distribueres både i trykt form og som DOS-diskette.

Fra og med nr. 3, 1989 var der ny redaktør ved roret, nemlig Hanne Marie Rud. Hun meldte straks ud, at man nu ville forsøge med en ny opsætning: "Artikler til bladet modtages gerne (men ikke nødvendigvis) på diskette." Layoutet af bladet blev en tand mere professionelt, og man gik over til en ny skrift på 'fødder', nemlig en, der lå "Times" meget nær. I samme nummer kunne man læse et resumé fra DIS-Danmarks første ordinære generalforsamling. Nu var der ikke længere tale om en 'arbejdsgruppe' under Samfundet, men en regulær, selvstændig forening.

Nye emner

Emnet *Modem og slægtsforskning* blev bragt op så tidligt som i nr. 2, 1990. Her fortalte Jakob Paikin om dette elektroniske apparat, "som muliggør kommunikation mellem to computere via telefonnettet." Han tilbød endda et modem, der kunne arbejde med 300, 1200 eller 2400 bits pr. sekund, til rabatprisen 1795 kr.

Nye emner kom hastigt til; i 1993 blev der bragt en introduktion til scanning af billeder, og der blev orienteret om backup og sikker opbevaring af billeder. Kildeindtastninger tog fart og fyldte en del i billedet - dengang var det primært folketællingerne, man talte om og arbejdede med, og samtidig voksede sidetallet i Slægt & Data.

Særnumre

Som et ekstra aktiv blev der udgivet flere særnumre; 1992 kom der, meget nærliggende, en oversigt over udvalget af slægtsprogrammer. Året efter var emnet *Kildeoversigten*, en oversigt over eksisterende kildeafskrifter, et arbejde, der blev beskrevet som "foreningens hidtil største projekt - både i omfang og forarbejde", og i 1994 fulgte man op med et hæfte om scanning.

Nyt logo

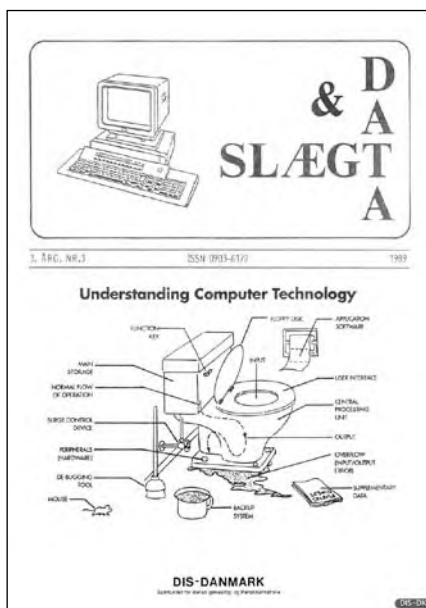
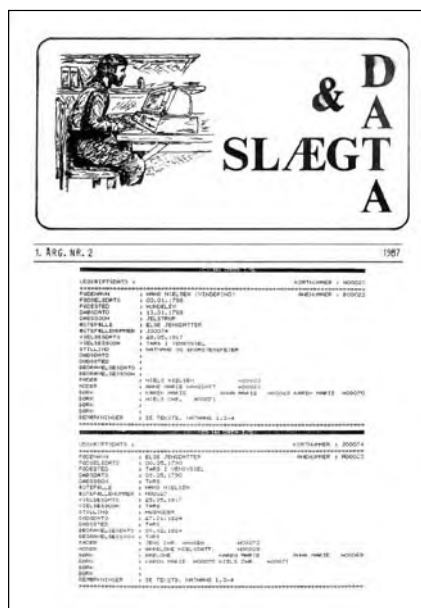
På forsiden af nr. 3 1994 tronede foreningens nye logo, computeren med en opslået protokol i baggrunden. Var vi nogen, der troede, at dette logo havde fulgt foreningen fra tidernes morgen? Inde i bladet præsenterede man begrebet *smilies* - i dag vist bedre kendt som smileys. Folk, der har brugt DIS-Forum nogle år tilbage, vil huske en livlig debat, da det blev muligt at gøre forum-indlægge mere udtryksfulde ved hjælp af små grinende, truende eller grædende smiley-ikoner. Den debat kørte faktisk i mere end 10 år efter den første artikel om *smilies*.

I 1995 skete der noget epokegørende: DIS-Danmark var vokset og i takt hermed bladet, der nu blev trykt i A4-format og med væsentlig flere illustrationer. Redaktøren skrev forventningsfuldt på side 2: "Vi håber, at I synes om bladet og modtager gerne artikler". Bladet begyndte at ligne det, vi kender i dag. Indholdsmæssigt var nummeret præget af stof om den tilstundende generalforsamling og om slægtsprogrammer, men der var også en længere historie om en slægtsbogs tilblivelse.

Internettet bobler frem

Det var i disse år, at internettet var i gang med at boble frem i den offentlige bevidsthed, og i nr. 3, 1995 kom den første artikel i Slægt & Data: *Internettet og den genealogiske syge*, hed den, og titlen dækkede over, at beskrivelsen af "den genealogiske syge" - en meget smitsom tilstand, der bl.a. viser sig som døvhed over for ægtefælle og børn - nu også var fundet på Internettet. Et par numre senere bragte man en egentlig introduktion til nyheden, og i samme nummer spurgte en anden forfatter, om Internettet mon var 'Kejserens Nye Klæder'?

Derefter gik det stærkt, og i nr. 3, 1996 kunne der berettes om *Statens Arkiver på Internettet*, og der kom næppe noget nummer, hvor emnet *www* ikke på en eller anden måde blev berørt.

Forskere eller samlere?

Med 10-års-jubilæet i 1997 introducerede man igen en iøjnespringende nyhed: Logoet med punkter fra indholdet i nummeret, som har pyntet forsiden gennem flere år, blev afløst af et fotografi. Med så mange år på bagen begyndte eftertænksomheden at indfinde sig, og i nr. 3, 1998 spurgte en forsker bekymret: *Er vi slægtsforskere eller datasamlere?* Det sidste var en fare, der var til at få øje på, med den stadig nemmere adgang til udveksling af data. Der var en tydelig tendens til, at interessen bevægede sig fra det rent datatekniske til mere generelle slægtsforsker-spørgsmål. Der sås jævnligt artikler med nyt fra arkiverne og om at "snuble over anerne". Efter at de rent tekniske problemer med at stuve alle data korrekt på plads i programmerne var ved at være afklaret, blev der overskud til at glæde sig over indholdet, fundet af anerne.

Etik og kildeindtastning

I nummer 2, 1999 præsenterede Anna Margrethe Krogh-Thomsen en stor og med glæde imødeset nyhed, *Mormonkirkens slægtsdata på Internettet*. På samme tid var arbejdet med bladet blevet så omfattende, at redaktionen passende blev udvidet med Erik Kann, der kvitterede med grundige overvejelser over emnet *Etik og slægtsforskning*. Mange var allerede i gang med kildeindtastning, men endnu flere bække små kunne gøre en meget større å. Gerda Svane fortalte opmuntrende om at være indtaster, og hvorfor man kastede sig ud i noget sådant.

Interviews og inspirerende tanker

Senere på året kunne redaktionen melde om, at flere og flere skrev til bladet: "Mange flere facetter, mange flere gode, spændende og inspirerende tanker kommer frem. Til glæde for os alle!" Man gik nye veje og efterlyste folk, der kunne tænke sig at lave interviews med vigtige personer på slægtsforskerscenen. Den efterlysning reagerede nuværende redaktør på, og et par år senere var undertegnede også knyttet til redaktionen.

Sideløbende med at bladet fik et lidt mere journalistisk tilsnit, blev der stillet krav til opsætningen. En journalist fik ansvaret for, at Slægt & Datas layout tog sig professionelt og indbydende ud, og forsiderne præsenterede dekorativt arrangerede glimt af indholdet.

Strålende farver

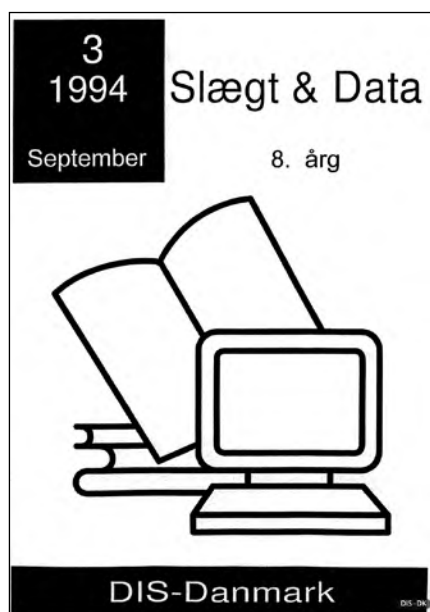
Gennem nogle år gik det derudad med præsentation af programmer og tips om gode websider, interviews og artikler om slægtstræ og historier om den tornebestrøede vej til anerne. Nr. 2, 2003 bragte en virkeligt iøjnefaldende ændring: Forsiden var prydet af en strålende blå himmel og en kirke med lige så strålende rødt tag og hvide mure. Slægt & Data kom nu i farver, og forsidebillederne var herefter flotte fotografier, der lod farverne komme til deres ret. For dog ikke at skeje alt for meget ud i ren overdådighed var der kun brugt farvetryk på enkelte sider inde i bladet – man tænkte vel over, hvad man spenderede medlemskronerne på! Med nummer 3 samme år overtog Erik Kann redaktørposten, mens Hanne Rud søgte nye udfordringer og blev webmaster.

Mange forskellige sager

Halvandet år senere var det definitivt slut med at spare på farverne; nu strålede alle 32 sider i hele regnbuens kulørpalet. Artiklerne i dette nummer handlede om så forskellige sager som kartoffeltyskerne, tingbøgerne i slægtsforskningen, en slægtsforskers dagbog, et par historier om anefund, et besøg hos Brothers Keeper-faderen i USA og et interview med slægtsforskningens *grand old man*, Hans H. Worsøe. Vi var kommet langt siden de første famlende møder med databehandlingen.

Historiebevidsthed

Vi tager et spring frem i tiden. Nr. 2 2006 viste, at DIS nu var så voksen, at historiebevidstheden var ved at indfinde sig. Ole H. Jensen, der havde været med i bestyrelsen si-

den starten og nu takkede af fra formandsposten, fik i et interview ordet for at fortælle om, hvordan det hele begyndte for foreningen. Et hot emne var de livligt voksende muligheder på nettet. Ikke et nummer uden at nærmest (for slægtsforskere i hvert fald) livsnødvendige hjemmesider blev præsenteret, ligesom medlemmerne blev instrueret i at 'fiske' hensigtsmæssigt i det store cyber-hav. Hvordan undgik man at få alt, alt for mange 'fisk' på krogen, når man smed en madding ud til Google? En søgning var ikke bare et spørgsmål om at indtaste et søgeord!

Gave-cd

Med nr. 2 2008 tog man en gammel tradition op: Der medfulgte en gave – ikke et ekstranummer som i de gode gamle dage, men en cd, der skulle fungere som en portal til 'Slægtsforskning på Internettet'. Cd'en var udarbejdet af bestyrelsesmedlem Inger Buchard. I samme nummer præsenterede Charlotte S.H. Jensen en ny bølge: *Slægtsforskning 2.0* – de sociale medier som Facebook, Flickr, YouTube, blogs m.v., som i dag udgør et meget vigtigt element af internettet.

I 2009 var den store nyhed digitaliseringen af Nygårds sedler. Ved årets generalforsamling blev Erik Kann formand for DIS, og da formands- og redaktørposterne ikke kan udfyldes af samme person, trådte det tidligere redaktionsmedlem Kathrine Tobiasen til som ansvarshavende, mens Erik dog fortsatte i redaktionen.

Ny hjemmeside

Når vi kigger tilbage i bladene og referaterne fra generalforsamlingerne, har det i over 5 år været diskuteret, hvordan foreningen fik en mere tidssvarende hjemmeside. Efter mange lange og svære tilløb kunne DIS-Danmark i sommeren 2010 søsætte foreningens nye hjemmeside; barnet skulle have et navn, der klart fortalte, hvad det stod for, og valget faldt på *Slægt & Data*!

Fra da af måtte medlemsbladet finde sig i, at det kunne

være nødvendigt at specificere, hvornår der var tale om *Slægt & Data* bladet. Med den nye side fulgte også nyt design, nyt logo og nye farver. Bladet var ikke på forhånd tænkt ind i designet, men med nr. 1, 2011 blev en del af ideerne indarbejdet i et nyt layout. Det store dekorative 'S' i titlen fik lov til at slynge sig på forsiden, men det gamle logo med computerskærmen og protokollen overlevede ét sted: nemlig som det lille ikon, sidetallet var pakket ind i. Den oprindelige kongebå farve var dog konverteret til den nye brune.

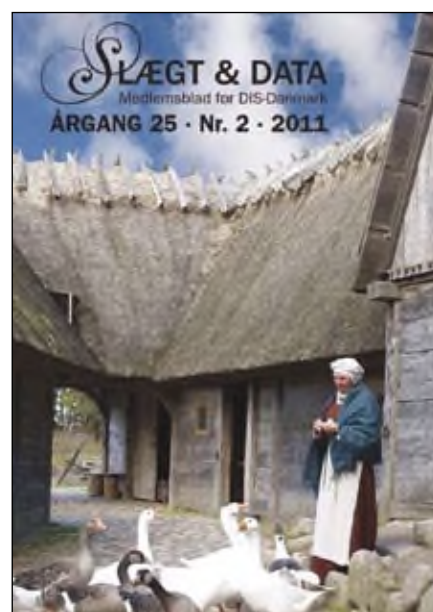
Flere gaver

Året 2011 bragte en konkurrence om det bedste forsidedato til bladet. Det smukke og stemningsfulde vinderbillede blev præsenteret i nr. 2, og det sluttede med en julegave til alle medlemmer; som et led i et stigende samarbejde med DIS' oprindelige moderforening fik alle et nummer af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorier tidsskrift, *Personalhistorisk Tidsskrift*. Den glade gaveuddeling fortsætter med dette nummer, som følges af en ny udgave *Sogn Herred Amt*, der i den oprindelige udgave var særnummer i 1998.

Fremtiden

Hvad fremtiden kunne finde på at bringe, vil jeg ikke forsøge at spå om. Indholdet vil afspejle, hvad der sker på slægtsforskerfeltet, og her sker som bekendt meget lige for tiden. Et ønske fra enkelte medlemmer om at kunne fravælge papirudgaven til fordel for en elektronisk ditto vil formentlig blive mere påtrængende, men nogle år endnu vil det helt sikkert være muligt for alle at hygge sig i sofa-krogen med en 'rigtig' trykt version af *Slægt & Data*.

Skulle denne hurtige slentretur op gennem 25 år have givet lyst til at kigge nærmere på nogle af de ældre numre, så kan de alle hentes i pdf-udgaver på hjemmesiden, under Foreningen – Bladet *Slægt & Data*.

Generalforsamling i DIS-Danmark 2012

Sorø Akademi danner rammen om dette års generalforsamling, der afholdes den 14. april 2012 kl. 13.00. Der er rundvisning på Akademiet kl. 11.00.

Tilmelding til generalforsamlingen er ikke obligatorisk, men det letter planlægningen af arrangementet, hvis du tilmelder dig, og ønsker du at deltage i rundvisningen på Sorø Akademi og den lette frokost før generalforsamlingen, er tilmelding nødvendig. Du er velkommen til at tage en ledsager med til rundvisning og frokost, og ledsageren må ligeledes gerne overvære generalforsamlingen, men har dog ingen tale- eller stemmeret.

Du tilmelder dig via hjemmesiden. Du finder tilmeldingen ved at klikke på det store billede af Akademiet på startside www.slægtogdata.dk.

Rundvisningen vil være delt i to hold: det ene hold går til Klosterkirken, det andet til Hovedbygningen. Tilmelding til holdene sker efter først-til-mølleprincippet.

Der er gode parkeringsmuligheder på akademi-grunden. Fra Sorø Station er der 10-15 minutters gang langs Sorø Sø til Akademiet. Bus 421 afgår fra stationen på minuttal 21 mod Sorø Byterminal/Kathrinelyst/Pedersborg. Akademiet er andet stop mod byterminalen. Efter mødet afgår bus 421 fra Akademiet på minuttal 49.

Dagens program ser således ud:

11.00 Rundvisning på akademiet. Varighed ca. 1 time

12.00 Let anretning

13.00 Generalforsamling

Der vil blive holdt en kaffepause ca. midt i generalforsamlingen.

Generalforsamlingen afholdes i henhold til vedtægterne med denne dagsorden:

1. Valg af dirigent
  - 1.a. Valg af referent
2. Bestyrelsen aflægger beretning for det forløbne år
3. Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse
4. Behandling af indkomne forslag
5. Fastlæggelse af kontingent for det kommende år
- 6.a. Ved vakance
  - a. valg af bestyrelsesmedlem/-mer for 1 år
  - b. valg af bestyrelsesmedlem/-mer for 2 år
- 6.b. Ordinære valg
  - a. valg af 3 medlemmer for 3 år
  - b. valg af suppleanter for 1 år
- 7.a. Valg af 2 interne revisorer for 1 år
- 7.b. Valg af 1 revisorsuppleant for 1 år
8. Eventuelt

Et must for alle slægtsforskere

Danmarks førende og ældste slægts- og personalhistoriske tidsskrift er blevet udgivet siden 1880 og bringer altid spændende artikler for danske slægtsforskere.

Bliv medlem af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie for 250 kr. om året og få tidsskriftet tilsendt. Det udkommer ca. maj og december.

Læs mere på www.genealogi.dk eller indmeld dig direkte på indmeld@gmail.com

PERSONALHISTORISK
TIDSSKRIFT 2009:2

SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Foreningsåret 2011 i DIS-Danmark

Bestyrelsens beretning

Medlem nr. 7.000

DIS-Danmark rundede en milepæl, da vi i oktober 2011 havde den fornøjelse at byde medlem nr. 7.000 velkommen i foreningen. Kun 11 måneder tidligere var det medlem nr. 6.000, vi sagde goddag til.

DIS-Danmark er suverænt Danmarks største slægtsforskerforening.

HFH

Publikationen "Hvem Forsker Hvad" udkom for sidste gang i 2010. Foreningerne bag det årlige opslagsværk, dvs. Samfundet for dansk genealogi og Personhistorie, Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger samt DIS-Danmark, kunne ikke blive enige om et projekt, de kunne anvende den resterende formue på ca. 150.000 kr. på. Man besluttede derfor at nedlægge samarbejdet omkring publikationen og dele formuen i tre lige store dele. Dette forhindrer dog ikke de tre foreninger i også fremover at samarbejde om projekter til gavn for alle danske og udenlandske slægtsforskere.

Politiets registerblade

Projektet har også i 2011 været en kæmpe succes. 300 flittige indtastere har siden projektets start indtastet følgende :

Hovedpersoner:	1.284.825
Ægtefæller:	92.369
Børn:	58.131
Adresser:	897.491
Stillinger:	2.105.484
Øvrige informationer:	394.119

Det må siges at være en enestående præstation. Brugere har da også taget meget godt imod projektet; der er ofte over 1.500 brugere på hjemmesiden, hvilket Københavns Kommune har bemærket. Kulturborgmester Pia Allerslev meddelte på et seminar på Københavns Rådhus i efteråret, at kommunen har bevilget 50.000,00 kr. til indkøb af de affotograferinger af dødebladene, der ikke var med i første omgang. Disse vil nu blive tilgængelige på linje med de almindelige registerblade.

CPR-Projekt 3

Ca. 50 medlemmer arbejder fortsat på højtryk for at lokalisere cpr-numre i kirkebøgerne, så de i en lind strøm kan lægges ud på Arkivalieronline.

Projektet startede helt tilbage i forsommeren 2010, og

med de nyere kirkebøger frem til 1960 – for dødsfald 1969 – forventes det afsluttet sommeren 2012.

En meget stor tak til alle, der har bidraget. Uden jeres arbejde ville vi ikke have haft kirkebøgerne på Arkivalieronline i det omfang, vi faktisk har i dag.

Arkivalieronline

Udover kirkebøger og folketællinger har Statens Arkiver lagt en lang række andre arkivalier ud på Arkivalieronline i efteråret 2011.

Det drejer sig i første omgang om brandforsikringer, Københavns Overpræsidijs journaler, borgerlige ægteskabsprotokoller og en lang række sjællandske skiftearkivalier.

Det hænger sammen med sammenlægningen af Landsarkivet og Rigsarkivet i København. Allerede i foråret 2011 blev DIS-Danmark inviteret til et møde i Statens Arkiver, hvor vi drøftede en prioriteringsliste. Vi kan konstatere, at der er blevet lyttet til vores gode råd.

På længere sigt vil også andre arkivalier fra andre landsdele blive lagt ud på Arkivalieronline.

En gruppe DIS-Medlemmer hjælper Statens Arkiver med at kvalitetstjekke ny-digitaliseringer i dette projekt.

En meget stor tak til alle, der har bidraget med et stort frivillige arbejde.

Nordisk Samarbejde

I marts 2011 deltog Ruben Højmark i konferencen "Internationalt samarbejde om digitala arkiv" i Oslo.

Her diskuterede man spændende emner som "Digitaliseringens betydning for bevaring av arkivinformation", "Utvikling af en nordisk migrationsportal", "Digital delaktighed i arkiven" og "Digitalisering och förvaring av digitale bildfiler" – for blot at nævne nogle enkelte ting.

Konferencen gav et godt billede af, hvad der p.t. rører sig i de nordiske lande, suppleret med franske og engelske tiltag.

I august deltog Ruben Højmark og Susanne B. Fuglsang som observatører i "De svenske Slægtsforskerdage" i Norrköbing.

DIS-Danmark deltager med stand sammen med DIS-Norge og Föreningen DIS, Sverige, i slægtsforskerdagene i 2012 i Gävle.

Internationalt Samarbejde

Interessen for slægtsforskning i Tyskland er stærkt stigende. I årets løb har vi haft kontakt til vores søsterforening, Verein für Computergenealogie (Compgen), angå-

ende artikler i Slægt & Data samt om mulighed for opbevaring af medlemmernes slægtsforskning, et emne som Compgen har samme tanker om som DIS-Danmark.

Slægt & Data

Medlemsbladet Slægt & Data startede året med at skifte ham. Foreningens nye hjemmeside havde allerede været i luften et halvt år, med nyt logo, nye farver og et navn, der var lånt fra bladet, og ved nytårstide var det på tide, at også vores trykte informationskilde fulgte op på den nye stil. Hjemmesidens "hoved" kunne ikke uden videre overføres til forsiden, men det kunne det flot slyngede S i titlen. Ved samme lejlighed fik også layoutet af indholdet i bladet en opdatering.

Ellers er bladet udkommet planmæssigt med 4 numre på 32 sider, med den sædvanlige blanding af artikler med nyheder og tips om programmer og internettet og mere traditionelt slægtsforskerstof. Med årets sidste nummer fulgte en julegave til medlemmerne: det nyeste nummer af Personalhistorisk Tidsskrift, som udgives af den forening, DIS-Danmark i sin tid udsprang af, nemlig Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie.

Hjemmesideudvalget

Generalforsamlingen i 2011 stillede 200.000 kr. til rådighed for Hjemmesideudvalget til forbedring af foreningens nye hjemmeside.

Med baggrund i dette definerede udvalget en række ønsker til firmaet, som designer hjemmesiden. Disse ønsker bundede i ønsker fra både medlemmerne og udvalget. Medlemmernes ønsker gik typisk på mere brugervenlighed, mens ønskerne fra udvalget i stor udstrækning var teknisk begrundede. Derfor er mange arbejder sat i gang; en del er gjort færdigt, men meget mangler stadig. Blandt projekterne kan nævnes DIS-Wiki, som der er blæst nyt liv i, og flytning af ting fra den gamle hjemmeside. Her kan alt dog ikke umiddelbart flyttes, fordi Windows-miljøet ikke taler så godt sammen med den nye hjemmesides Linux/Unix/Apache-miljø.

Besøgstallet på hjemmesiden ligger omkring 3.200 besøgende pr. dag; den 19. januar 2012 havde vi et foreløbigt maksimum på 3.868 besøgende, og det laveste besøgstal havde vi den 24. december 2011, hvor der kun var 1.462 besøgende.

Fremtidsplanerne omfatter flere spændende ting. Der forhandles om overtagelse af billedsiden www.ukendtebillede.dk, men her er endnu ikke truffet beslutning om en fornuftig løsning for opbygning af funktionaliteten. Der er udviklet et program, der henter billeder fra AO og viser dem på DIS-Danmarks server, således at det er muligt via programmet at indtaste oplysninger fra f.eks. skifter og folketællinger online til en database på serveren. Dette kræver en helt klar aftale med AO om brug af deres billeder. Endelig arbejdes der med at modtage datafiler og hjemmesider fra medlemmer, som det har været tilfældet

med Aurelia Clemons og Kurt Kermits materiale. På denne front arbejdes der med at samle alt på en server, således at det eneste, disse løsninger koster foreningen, er domænenavnene.

Udvalget ønsker, at der i 2012 afsættes 200.000 kr. til fortsat udvikling af hjemmesiden, og takker for en stor indsats af mange medhjælpere ved siden, fra webmaster til moderatorer på DIS-Forum.

DIS-Forum

Foreningens forum er fortsat hjemmesidens største aktiv; i de 18 måneder, der er gået siden det nye forum lagde ud, er der blevet postet op imod 15.000 indlæg med spørgsmål og svar på alt mellem himmel og jord inden for slægtsforskergebetet. Det er ingen overdrivelse at kalde det Danmarks suverænt bedste sted at søge hjælp, uanset om det drejer sig om en sporløst forsvunden ane, en tilsyneladende ulæselig indførsel i en kirkebog anno 1640 eller problemer med at finde oplysninger om en fødsel på Den kgl. Fødselsanstalt.

Forskellige uheldsmæssigheder i det nye forum er gradvist blevet rettet. Størst begejstring vakte nok beslutningen om at gøre det muligt at gemme ens koder, så man ikke hver gang skulle starte med at logge sig på.

Der findes stadig en gruppe med titlen "Om nyt forum", men symptomatisk nok er den efterhånden en af de mindst brugte.

DIS-Wiki

Efter at have levet en hengemt tilværelse er DIS-Wiki blevet reetableret i slutningen af 2011. Ny redaktør er Inger Buchard i samarbejde med webmaster Arne Feldborg.

De oprindelige artikler er blevet gennemgået, kategoristrukturen er revideret og antallet af leksikonopslag udvidet til p.t. ca. 650. I udvidelsen indgår materiale fra linksamlingen under "rodekassen" Andet i menuoversigten på www.slægtogdata.dk. Integrationen af linksamlingen i DIS-Wiki har medført en del nye opslag, mens andre af de stadig aktive links er tilføjet eksisterende opslag. Desuden er centrale diskussionsemner i DIS-Forum forsøgt formuleret som et opslag i DIS-Wiki, ligesom relevante artikler i Slægt og Data er omarbejdet til leksikonformat og udstyret med links og litteraturhenvisninger.

DIS-Wiki lever af brugernes indsats og kræver stadig opdatering, fornyelse og kritisk revidering. Især IT-baseret slægtsforskning er udsat for hurtige forandringer. Brugere opfordres derfor til at give deres besyv med, f. eks. at gå i gang med at skrive tekster om de ønskede emner på velkomstsiden. Det eneste krav, der stilles, er, at ophavsretten respekteres.

Nyhedsbrev

Nyhedsbrevet er startet op igen med Gitte Christensen som nyhedsredaktør.

Nyhedsbrevet vil udkomme 4-8 gange om året, fortrinsvis i de måneder, hvor Slægt og Data ikke udkommer. Får du kendskab til nyheder, det ville være relevant at formidle til foreningens medlemmer, så send en mail til nyhedsredaktøren på adressen christensen@dis-danmark.dk.

DIS-Træf

Antallet af medlemmer, der indsender en gedcom-fil til DIS-Træf, er stadig stigende. Der er pt. ca. 460 medlemmer, der har indsendt bidrag, så der nu er ca. 3,7 millioner poster i DIS-Træf-databasen.

Strategiudvalget

Udvalget har i 2011 afholdt 5 medlemsmøder rundt om i landet: Haderslev, Randers, Brønderslev, Haslev og Mors.

På medlemsmøderne, hvor vi mødes i øjenhøjde, diskuterer vi foreningen nu og i fremtiden. Det er meget givende for bestyrelsen med disse medlemsmøder, hvor vi får gode input til det videre foreningsarbejde direkte fra medlemmerne.

Udvalget har i årets løb tilrettet foreningens strategiplan, der kan ses på vores hjemmeside under Foreningen – Udvalg – Strategiudvalg.

Lokalforeningsudvalget

En ny DIS-Lokalforening, nemlig DIS-Sokkelund Herred blev en realitet i 2011. Velkommen til jer.

Lokalforeningsudvalget har afholdt 2 webmasterkurser for vores lokalforeninger. Begge var fyldt godt op med kursister, der lærte endnu mere nyt, så de kan passe deres

egne hjemmesider på www.slaegtogdata.dk. De fleste af vores lokalforeninger har valgt at have deres hjemmesider hos os. Der kan tilknyttes online indmeldelse og årlig kontingentopkrævning, et tilbud til alle vores lokalforeninger.

Det årlige fællesmøde med lokalforeningerne blev afholdt i september med repræsentanter fra 7 af vores 8 lokalforeninger samt en eksisterende slægtshistorisk forening, der overvejer at blive en lokalforening i DIS-Danmark. Også vores kasserer Knud Haaning deltog og gav de fremmødte en orientering om arbejdsgangen ved lokalforeningsindmeldelser.

Vedtægtsudvalget

Vedtægtsudvalget har gennemgået foreningens vedtægter med henblik på en oprydning og præcisering af flere punkter. På et udvalgsmøde i Tønder har det udarbejdet et forslag til vedtægtsændringer, som bestyrelsen efterfølgende, med små justeringer, har godkendt. Forslaget til vedtægtsændringer bliver fremlagt på dette års generalforsamling.

Kildeudvalget

I 2011 har vi i DIS-Danmark opprioriteret udviklingen af Kildeprojektet med henblik på indeksering af arkivalier. Efter flere møder med Statens Arkiver besluttede vi at starte med godsskifter, der dækker perioden fra starten af 1700 tallet til 1850, altså en periode hvor skifteprotokollerne på bedste vis supplerer de ofte mangelfulde oplysninger i folketællinger og kirkebøger.

Der blev fra starten sat høje mål for DIS-Danmarks Kildeportal på internettet. Indtastningen vil foregå online, direkte fra et billede af den originale protokolside. Ved navnesøgning i de registrerede data får man samtidig mulighed for at vise de pågældende protokolsider for at kunne læse den fulde tekst.

Med oplægningen af flere typer skifteprotokoller på AO i slutningen af 2011 blev der åbnet mulighed for allerede i projektets opstartsfasen at inddrage alle typer af skifter i Kildeportalen.

Kildeprojektet er ved årsskiftet i testfasen, hvor vi sammen med nogle få erfarne indtastere, optimerer Kildeportalen. Når vi meget snart introducerer Kildeportalen, vil vi opfordre rigtig mange slægtsforskere til at melde sig som frivillige medhjælpere på Kildeprojektet, således at vi hurtigt kan få opbygget et nyttigt og værdifuldt værktøj til slægtsforskning i Danmark.

Det er enestående, at vi som forening har mulighed for at opbygge en gratis portal med et omfangsrigt og vigtigt kildemateriale til gavn for slægtsforskere, der søger deres rødder i Danmark.

En stor tak til Statens Arkiver for deres imødekommenhed og lydhørhed for vores ønsker i forbindelse med realiseringen af DIS-Danmarks Kildeprojekt.

*På bestyrelsens vegne
Susanne B. Fuglsang, formand.*

DIS-Træf

Ruben Højmark
hojmark@dis-danmark.dk
DIS-Træf koordinator

I Slægt & Data nr. 2 – 2011 bragte vi en artikel: Søg i DIS-Træf på Internettet.

Her var omtalt søgeteknikker samt hvilke informationer, der er adgang til, afhængig af om man er gæst, medlem eller bidragyder.

Denne artikel vil beskæftige sig med det svar, som man får fra DIS-Træf efter indsendelse af en gedcom-fil.

Svaret indeholder et antal filer. Den vigtigste er den fil, der indeholder træf. Det er filen **Annnnn.txt**. Et uddrag af filen **Annnnn.txt** ser således ud:

```
01553 THYGESEN, WILLY TORNHØJVANGEN 5 5581 GELSTED E-mail willy.thygesen@dc.dk dato: 15.12.11 FHJ
01553 5 Klyne/Søren Ribe Roskilde Kødby, Ribe, Danmark 1519-d145 1622 B
01553 5 Klyne/Søren Ribe, Ribe, Danmark 1519-d145 1622 B
03278 LARSEN, BO NURNBERGER STRASSE 234 DE-93059 REGENSBURG, Tyskland E-mail bo.larsen@bo-larsen.de dato: 16.12.04 RHJ
03278 5 Thygesen, Søren Roskilde Kødby, Roskilde, Danmark 1096 12027 FB
03421 NIELSEN, RUD HAAR PEBERHVNTEVEJ 5 8800 VIBORG E-mail rudhaan@bbspeed.dk dato: 06.03.09 s1F
03421 5 Jens, Lise Årsg, Thisted, Danmark 1161 1943 B
03421 5 Jeps, Maren Hillerlev, Thisted, Danmark 1174 2405 F
03421 7 Jacob, Maren Lilo, Thisted, Danmark 1175-d177 1179 F
03421 7 Jacob, Maren Lund, Rogslund 1179 F 1179 F
03421 8 Jens, Mette Lund, Rogslund 1179-d174 26 FB
03421 7 Smed, Jacob Lild, Thisted, Danmark 1174-d174 1925 B
03421 7 Smed, Jacob Lund, Rogslund 1160-d174 1925 B
03421 7 Smed, Jacob Vester Har, Thisted, Danmark 1174-d174 1925 B
03421 6 Jens, Lise Vester Har, Thisted, Danmark 1672-d174 1943 B
03421 5 Christens, Mette Vester Har, Thisted, Danmark 11728-1754 1929 FB
03421 7 Jacob, Maren Vester Har, Thisted, Danmark 1173-d177 1179 F
03421 6 Jens, Lise Vester Har, Thisted, Danmark 1161-d174 1943 B
04465 FRYDENHALL, GITTE ROSEVEJ 2 2 TH 2800 LVNGBY E-mail dato: 06.06.04 FHJ
04465 5 Ole, Gjertrud Harboøre, Ringkøbing, Danmark 11819-1855 11346 FB
04465 5 Ole, Gjertrud Vandfuld, Ringkøbing, Danmark 11819-1855 11346 FB
03509 HØJMARK, RUBEN LUCERNEVEJ 37 4180 SØRØ s1F +45 31907242 E-mail ruben.h.jbstofanet.dk dato: 09.10.11 RHJ
03509 5 Brur, Jacob Korup, Ålborg, Danmark 1671 13758 FB
03509 5 Jens, Lene Harboøre, Ringkøbing, Danmark 11830 18280 F
03509 5 Hous, Anna Housborg, Thisted, Danmark 1101 13755 FB
03509 5 Jens, Lene Vandfuld, Ringkøbing, Danmark 11830 18280 F
```

Forklaring til Figur 1:

Den første linje i hvert afsnit er navn og adresseoplysninger på den forsker, der er træf hos.

I de næste linjer følger de mulige træf-ener. I første kolonne angives træfsikkerheden med tallene 3 til 8, hvor 8 er bedste træf (se forklaring senere).

Næste kolonne er efternavn og fornavn på anen.

Den tredje kolonne angiver sted. Det kan være sted for fødsel, død eller anden hændelse for personen.

Den fjerde kolonne er årstal. 'f' betyder født og 'd' død. Årstal for første og sidste hændelse vises. Hvis der kun er

en hændelse på personen, vil denne hændelse være vist. Det behøver altså ikke at være fødsels- eller dødsår.

Den femte kolonne er ID på personen, du har træf med. Det er dette ID, der står i gedcom-filen.

Sidst anføres F og/eller B for at markere, at forældre (F) til eller børn (B) af personen er registreret.

Sidst i denne fil vil der være nye koder til DIS-Træf. Det er disse koder, der giver fuld adgang til DIS-Træf, og desuden adgang til at søge i norsk DIS-treff og svensk DIS-BYT.

Forklaring til træf 3 – 8

Træfniveau 3

Alene en stednavne-note. En * mellem årstallene indikerer, at der er mere end 100 noter for stednavnet.

Træfniveau 4

Fornavn og slægtsnavn og sted er ens; tidsrum overlapper, men ingen er identiske.

Træfniveau 5

Som for 4-træf, men et af årstallene stemmer overens. Her er sandsynligheden for, at der er tale om et træf stor.

Træfniveau 6

Samme fornavn, efternavn og sted; begge årstal er sammenfaldende.

Træfniveau 7

I har begge data på et 5-niveau-træf, men der er også registreret yderligere slægt i forbindelse med personen.

Træfniveau 8

I har data på 6-niveau-træf, men begge har også registreret slægt til personen.

Ved indlæsning af gedcom-filen bliver der samtidig lavet en analyse af gedcom-filen. Denne analyse er omfattende og indeholder disse filer, som kan åbnes med Excel eller andet regneark:

Filnavn	Forklaring
Db<nnnnn>_AlleKilderMangler.xls	Filen indeholder ID og navn på personer, hvor der ikke er registreret nogen kilde. I enkelte programmer er ID i gedcom og det ID, der vises på skærmen i dit slægtsprogram, det samme. ID i DIS-Træf refererer til det, som findes i gedcom-filen, ikke nødvendigvis det, der bruges i databasen.
Db<nnnnn>_AllePersonKilderMangler.xls	Denne fil vil være den samme som den forrige, hvis ingen kilder er registreret eller eksporteret med gedcom-filen. Denne rapporterer de personer, hvor personlige kilder mangler.
Db<nnnnn>_Avviste_personer_etc.xls	Liste over de personer, der ikke bliver taget med, fordi der ikke er informationer nok.
Db<nnnnn>_AvvistepgaFeil.xls	Indeholder oversigt over personer, hvor årstal er helt urimelige i forhold til barn, forældre, giftermål etc.

Db<nnnnn>_DatoNotiserMangler.xls	Denne fil indeholder en oversigt over alle personer, hvor datonoter helt mangler.
Db<nnnnn>_DatoNotiserUtaavSekvens.xls	Filen indeholder ID og navn på personer, hvor en eller flere datobærende noter er ude af kronologisk sekvens. Kontrollér f. eks. vielse.
Db<nnnnn>_Dubletter.xls	Filen indeholder en tabulatorsepareret oversigt over potentielle dubletter. Mulige dubletter præsenteres gruppevis adskilt med en blank linje. Der kan godt være mere end to linjer pr. mistænkt dublet. Felterne indeholder ID i gedcom-filen, navn på person, dato og sted for fødsel, dato og sted for død, forældres navne, ægtefællers navne samt barns navn, hvis registreret.
Db<nnnnn>_EtterNavn.xls	Indeholder oversigt over alle efternavne, der er fundet i filen. Kan indeholde navne, som ikke er efternavne, f. eks. patronymikon, og som pga. fejlstavning etc. ikke er genkendt som sådan. Bør kontrolleres grundigt. Er også en hurtig kontrol af fejlstavede efternavne.
Db<nnnnn>_EtterNavnNevntSteder.xls	Antal forekomster af efternavnet, samt hvor det forekommer.
Db<nnnnn>_FeiliYrke.txt	Teksten er ikke færdigredigeret.
Db<nnnnn>_ForNavn.xls	Indeholder oversigt over alle fornavne fundet i filen. Kan indeholde navne, som ikke er fornavne f. eks. patronymikon, og som pga. af fejlstavning etc. ikke er genkendt som sådan. Bør kontrolleres grundigt. Er også en hurtig kontrol af fejlstavede fornavne.
Db<nnnnn>_ForNavnNevntSteder.xls	Samme som i EtterNavnNevntSteder
Db<nnnnn>_GaardsNavnRegistrert.xls	Indeholder alle ekstraherede stednavne, sognenavne og herreder.
Db<nnnnn>_IkkeEksakteDatoerfunnet.xls	Rapporterer, hvis ingen af datonoterne for en person kan identificeres som dato.
Db<nnnnn>_KanDokumenteresbedre.xls	Kan være trukket ud pga. ægteskab og et eller flere børn.
Db<nnnnn>_Kjoenn_Mangler.txt	Rapport om personer, hvor gedcom-tag'et 1 SEX (køn) mangler eller ikke har meningsfuld information.
Db<nnnnn>_Kommamangler.xls	Stednavne mangler komma til adskillelse mellem f.eks. sogn herred amt land – skal være sogn, herred, amt, land
Db<nnnnn>_KritiskeFeiliDato.xls	Dato ikke angivet præcist nok.
Db<nnnnn>_NavnForkastet.xls	Teksten er ikke færdigredigeret.
Db<nnnnn>_Patronymikon.xls	Indeholder patronymika fundet i filen. Kan indeholde navne, som ikke er patronymika, f. eks. slægtsnavne, der ender på patronymikonendelse eller fejlstavede navne, som pga. manglende ' ' mellem navnet og patronymikon bliver accepteret som patronymikon. Bør tjekkes grundigt. Mulighed for en hurtig kontrol af fejlstavede patronymika.
Db<nnnnn>_PatronymikonNevntSteder.xls	Oversigt over fundne patronymika og steder, de er knyttet til.
Db<nnnnn>_PatronymPlassertFeil.xls	Forkert placerede patronymika.
Db<nnnnn>_RapporterEntydigGaardnavn.xls	Stednavn til sogn, herred.
Db<nnnnn>_StedKilderMangler.xls	Filen indeholder først ID og navn på ekstraheret person, hvor mindst én datobaseret hændelse ikke har registreret nogen kilde. Derefter følger den enkelte datobaserede hændelse, hvor der ikke er registreret en kilde.
Db<nnnnn>_StrukturerteKilder.txt	Indeholder oversigt over strukturerede kilder samt for hver kilde, hvilke personer der er tilknyttet den enkelte kilde.
Db<nnnnn>_UtenLenkedePersoner.xls	Indeholder oversigt over personer, som der ikke er knyttet noget slægtskab til, f. eks. personer der er registreret, men hvor man har glemt at tilknytte ægtefælle, forældre eller børn.
Db<nnnnn>_YenCentimes.xls	I denne fil samles ukendte tegn.
Db<nnnnn>_Yrkeforkortet.xls	Teksten er under revision.
Db<nnnnn>_Yrkesnotiser.xls	Indeholder oversigt over alle registrerede beskæftigelser (gedcoms OCCU-tag), samt hvilke personer, der er tilknyttet den enkelte beskæftigelse.

Bestyrelsens forslag til vedtægtsændringer 2012

GÆLDENDE VEDTÆGTER	Forslag til NYE VEDTÆGTER	Bemærkninger
SLETTES/ÆNDRES	NYT	
1. Navn og hjemsted	1. Navn og hjemsted	
1.1 Foreningens navn er DIS-Danmark - Databehandling i Slægtsforskning.	1.1 Foreningens navn er DIS-Danmark - Data i Slægtsforskningen	
1.2 DIS-Danmarks hjemsted er den til enhver tid værende kasserers adresse.	1.2 DIS-Danmarks hjemsted er den til enhver tid værende kasserers adresse.	
2. Formål	2. Formål	
DIS-Danmarks formål er at skabe et forum for databehandling i slægts-, personal- og lokalhistorie ved	DIS-Danmarks formål er at skabe et forum for databehandling i slægts-, personal- og lokalhistorie ved	
2.1 at afholde foredrag, møder, kurser og anden oplysningsvirksomhed	2.1 at afholde foredrag, møder, kurser og anden oplysningsvirksomhed	
2.2 at medvirke til at gøre kilder tilgængelige i elektronisk form	2.2 at medvirke til at gøre kilder tilgængelige i elektronisk form	
	2.3 at varetage foreningens interesser i forhold til arkiverne	
2.4 at samarbejde nationalt og internationalt med andre foreninger med beslægtede formål	2.4 at samarbejde nationalt og internationalt med andre foreninger med beslægtede formål	
2.5 at udbrede kendskabet til IT i slægts-, personal- og lokalhistorie	2.5 at udbrede kendskabet til IT i slægts-, personal- og lokalhistorie	
	2.6 at være aktiv på internettet i forhold, der vedrører foreningsformål	
2.7 at udgive bladet Slægt og Data og evt. andre former for publikationer	2.7 at udgive medlemsblade og evt. andre former for publikationer	
2.8 at støtte oprettelsen af lokalforeninger under DIS-Danmark	2.8 at støtte oprettelsen af lokalforeninger under DIS-Danmark	
	2.9 at fremme forskning inden for slægts-, personal- og lokalhistorie.	
3. Medlemmer	3. Medlemmer	
3.1 Medlemskab opnås ved indbetaling af kontingent.	3.1 Medlemskab, der er personligt , opnås ved indbetaling af kontingent.	
3.2 To personer i samme husstand kan ~~fra 2011~~ tegne familiemedlemsskab. Begge får fulde medlemsrettigheder til hjemmeside, aktiviteter og generalforsamling, ganske som enkeltmedlemmer, dog modtager husstanden kun ét eksemplar af ~~bladet Slægt & Data~~ .	3.2 To personer i samme husstand kan tegne familiemedlemsskab. Begge får fulde medlemsrettigheder til hjemmeside, aktiviteter og generalforsamling, ganske som enkeltmedlemmer, dog modtager husstanden kun ét eksemplar af trykte publikationer .	
3.3 Æresmedlemmer kan udnævnes af bestyrelsen. Æresmedlemmer er kontingentfrie.	3.3 Æresmedlemmer kan udnævnes af bestyrelsen. Æresmedlemmer er kontingentfrie.	
	3.4 Institutioner såsom arkiver, biblioteker, lokalhistoriske arkiver o.lign kan abonnere på foreningens trykte publikationer.	
3.5 Et medlem slettes, når kontingentet ikke er betalt senest med udgangen af februar måned.	3.5 Et medlem slettes, når kontingentet ikke er betalt senest med udgangen af februar måned.	
3.6 Efter indstilling fra bestyrelsen kan generalforsamlingen med 2/3 majoritet af de fremmødte beslutte at ekskludere et medlem, som handler til skade for foreningen.	3.6 Efter indstilling fra bestyrelsen kan generalforsamlingen med 2/3 majoritet af de fremmødte beslutte at ekskludere et medlem, som handler til skade for foreningen.	

Bestyrelsens forslag til vedtægtsændringer 2012

4. Lokalforeninger	4. Lokalforeninger	
4.1 Lokalforeninger ~~skal udforme deres egne vedtægter, der dog ikke må være i strid med DIS-Danmarks vedtægter.~~	4.1 Lokalforeningers vedtægter og vedtægtsændringer skal godkendes af DIS-Danmarks bestyrelse. DIS-Danmarks bestyrelse har 1 måned til at gøre indsigelse.	
4.2 Lokalforeningens navn skal indeholde ordene DIS-(lokalitet).	4.2 Lokalforeningens navn skal indeholde ordene DIS-(lokalitet).	
5. Bestyrelse	5. Bestyrelse	
5.1 DIS-Danmark ledes af en bestyrelse på 9 medlemmer	5.1 DIS-Danmark ledes af en bestyrelse på 9 medlemmer	
5.2 Medlemmer vælges på DIS-Danmarks generalforsamling for ~~3-år~~ ad gangen ~~med 1/3 ordinært på valg hvert år~~	5.2 ~~Bestyrelsesmedlemmerne~~ vælges på DIS-Danmarks generalforsamling for 2 år ad gangen med 4 i lige og 5 i ulige år samt eventuelle valg til ledige pladser	Kortere valg-perioder for bestyrelsesmedlemmerne, så flere måske vil lade sig vælge
5.3 Genvalg kan finde sted	5.3 Genvalg kan finde sted	
5.4 Suppleanter til bestyrelsen vælges for 1 år	5.4 Suppleanter til bestyrelsen vælges for 1 år	
5.5 Afgår et bestyrelsesmedlem i utide, indtræder en suppleant i stedet	5.5 Afgår et bestyrelsesmedlem i utide, indtræder en suppleant i stedet. ~~Suppleanten forbliver medlem af bestyrelsen til næste generalforsamling.~~	Det præciseres, hvor længe en suppleant er bestyrelsesmedlem.
5.6 Er der ingen suppleanter, kan bestyrelsen vælge en stedfortræder blandt medlemmerne. Denne ~~suppleant eller~~ stedfortræder sidder til næste ~~ordinære~~ generalforsamling, ~~hvor suppleringsvalg finder sted for resten af valgperioden.~~	5.6 Er der ingen suppleanter, kan bestyrelsen vælge en stedfortræder blandt medlemmerne. Denne stedfortræder sidder til næste generalforsamling.	
5.7 Bestyrelsen konstituerer sig ~~umiddelbart~~ efter generalforsamlingen med formand, næstformand, kasserer og sekretær.	5.7 Bestyrelsen konstituerer sig ~~i forlængelse af~~ generalforsamlingen med formand, næstformand, kasserer og sekretær.	Det præciseres, at den nye bestyrelse træde til lige efter generalforsamlingen.
5.8 Bestyrelsen fastsætter ~~på sit konstituerende møde~~ sin forretningsorden.	5.8 Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.	Ændringer i forretningsordenen skal kunne forberedes
5.9 Over bestyrelsesmøderne føres beslutningsreferat, ~~som underskrives af referenten og formanden, i formandens fravær af næstformanden.~~	5.9 Over bestyrelsesmøderne føres beslutningsreferat.	I dag undskrives man ikke referatet.
5.10 Der kan ikke stemmes ved fuldmagt.	5.10 Der kan ikke stemmes ved ~~fuldmagt på bestyrelsesmøder~~	Præcisering.
~~5.11 Derudover vælges af og blandt bestyrelsen en redaktør for Slægt & Data.~~		Det er ikke nødvendigt at redaktøren er bestyrelsesmedlem.
5.12 Bestyrelsen kan efter behov nedsætte udvalg, arbejdsgrupper o.l. med medlemmer uden for bestyrelsens kreds	5.12 Bestyrelsen kan efter behov nedsætte udvalg, arbejdsgrupper o.l. med medlemmer uden for bestyrelsens kreds	
6. Generalforsamling	6. Generalforsamling	
6.1 Foreningens højeste myndighed er generalforsamlingen.	6.1 Foreningens højeste myndighed er generalforsamlingen.	
6.2 Ordinær generalforsamling afholdes hvert år inden udgangen af april måned.	6.2 Ordinær generalforsamling indkaldes af bestyrelsen ~~via foreningens hjemmeside~~ med mindst 3 ugers varsel.	
6.3 Ordinær generalforsamlingen indkaldes med mindst 3 ugers varsel af bestyrelsen. Indkaldelse skal indeholde dagsorden og ~~de~~ ~~fornødne~~ bilag. Til den ordinære generalforsamling skal dagsorden indeholde	6.3 Ordinær generalforsamling indkaldes af bestyrelsen ~~via foreningens hjemmeside~~ med mindst 3 ugers varsel. Indkaldelse skal indeholde dagsorden og ~~kendte~~ bilag. Til den ordinære generalforsamling skal dagsorden	

Bestyrelsens forslag til vedtægtsændringer 2012

<p>6.4</p> <p>1. Valg af dirigent. 2. Bestyrelsen aflægger beretning for det forløbne år. 3. Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse. 4. Behandling af indkomne forslag.</p> <p>5. ~~a. Fremlæggelse af~~ budget for det kommende år. ~~5.b.~~ Fastlæggelse af kontingentet for det kommende år</p> <p>~~6.a. Ved vakance~~ ~~a. valg af bestyrelsesmedlem/er for 1 år~~ ~~b. valg af bestyrelsesmedlem/er for 2 år~~ ~~6.b Ordinære valg~~ ~~a. valg af 3 medlemmer for 3 år~~</p> <p>b. valg af suppleanter for 1 år</p> <p>7.a Valg af 2 interne revisorer for 1 år 7.b.Valg af 1 revisorsuppleant for 1 år</p> <p>8. Eventuelt</p>	<p>6.4</p> <p>1. Valg af dirigent. 2. Bestyrelsen aflægger beretning for det forløbne år. 3. Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse. 4. Behandling af indkomne forslag.</p> <p>5. a. Orientering om det korrigerede budget for indværende år. 5. b. Orientering om budget for det kommende år. 5. c. Fastlæggelse af kontingentet for det kommende år</p> <p>6. Valg til bestyrelsen 6.a. valg af 4 medlemmer i lige år og 5 medlemmer i ulige år 6.b. eventuelt valg af bestyrelsesmedlemmer for 1 år (ved vakance) 6.c. valg af suppleanter for 1 år</p> <p>7.a. Valg af 2 interne revisorer for 1 år 7.b.Valg af 1 revisorsuppleant for 1 år</p> <p>8. Eventuelt</p>	<p>Ændring som føle af vedtagelse af 5.2</p>
<p>6.5 Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 1. februar.</p>	<p>6.5 Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 1. februar.</p>	
<p>6.6 Generalforsamlingen ledes af en dirigent, som ikke må være medlem af bestyrelsen.</p>	<p>6.6 Generalforsamlingen ledes af en dirigent, som ikke må være medlem af bestyrelsen.</p>	
<p>6.7 Generalforsamlingen er beslutningsdygtig uden hensyn til, hvor mange medlemmer, der er til stede. Generalforsamlingens beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed, med mindre andet følger af nærværende vedtægt.</p>	<p>6.7 Generalforsamlingen er beslutningsdygtig uden hensyn til, hvor mange medlemmer, der er til stede. Generalforsamlingens beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed, med mindre andet følger af nærværende vedtægt.</p>	
<p>6.8 Afstemning skal finde sted skriftligt, såfremt blot én af de tilstedeværende medlemmer ønsker det.</p>	<p>6.8 Afstemning skal finde sted skriftligt, såfremt blot én af de tilstedeværende medlemmer ønsker det.</p>	
<p>6.9 Der kan stemmes ved fuldmagt, dog således at fuldmagt kun kan gives til et andet medlem, og således at hvert fremmødt medlem kun kan medbringe én fuldmagt.</p>	<p>6.9 Der kan stemmes ved fuldmagt, dog således at fuldmagt kun kan gives til et andet medlem, og således at hvert fremmødt medlem kun kan medbringe én fuldmagt.</p>	
<p>7. Regnskab og formue</p>	<p>7. Regnskab og formue</p>	
<p>Regnskabsåret følger kalenderåret. Regnskabet skal før den ordinære generalforsamling være gennemgået og kommenteret af de interne revisorer. Regnskabet revideres af en statsautoriseret eller registreret revisor efter bestyrelsens valg.</p>	<p>Regnskabsåret følger kalenderåret. Regnskabet skal før den ordinære generalforsamling være gennemgået og kommenteret af de interne revisorer. Regnskabet revideres af en statsautoriseret eller registreret revisor efter bestyrelsens valg.</p>	

Bestyrelsens forslag til vedtægtsændringer 2012

8. Ekstraordinær generalforsamling	8. Ekstraordinær generalforsamling	
Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes af bestyrelsen og skal indkaldes, hvis mindst 50 medlemmer skriftligt forlanger det med angivelse af dagsorden. I sidste tilfælde skal indkaldelse ske senest 3 uger efter, at bestyrelsen har modtaget det skriftlige forslag og afholdes tidligst 2 og senest 6 uger efter udsendelsen.	Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes af bestyrelsen og skal indkaldes, hvis mindst 50 medlemmer skriftligt forlanger det med angivelse af dagsorden. I sidste tilfælde skal indkaldelse ske senest 3 uger efter, at bestyrelsen har modtaget det skriftlige forslag og afholdes tidligst 2 og senest 6 uger efter udsendelsen.	
9. Tegning og hæftelse	9. Tegning og hæftelse	
Foreningen forpligtes udadtil ved underskrift af formanden og et bestyrelsesmedlem. Der påhviler ikke foreningens medlemmer nogen personlig hæftelse for de af foreningen påhvilende pligter.	Foreningen forpligtes udadtil ved underskrift af formanden og et bestyrelsesmedlem. Der påhviler ikke foreningens medlemmer nogen personlig hæftelse for de af foreningen påhvilende pligter.	
10. Vedtægtsændringer	10. Vedtægtsændringer	
Vedtægtsændringer kan kun besluttes af en generalforsamling med mindst 2/3 majoritet af de fremmødte stemmer. Forslagene skal være bekendtgjort i indkaldelsen til generalforsamlingen. Hvis forslaget får flertal, men dette flertal ikke udgør 2/3 af de fremmødte stemmer, skal forslaget, såfremt det ønskes fremmet, genfremsættes på en ny generalforsamling, tidligst 2 uger og senest 4 uger efter den første. På denne generalforsamling kan forslaget vedtages med almindelig stemmeflerhed.	Vedtægtsændringer kan kun besluttes af en generalforsamling med mindst 2/3 majoritet af de fremmødte stemmer. Forslagene skal være bekendtgjort i indkaldelsen til generalforsamlingen. Hvis forslaget får flertal, men dette flertal ikke udgør 2/3 af de fremmødte stemmer, skal forslaget, såfremt det ønskes fremmet, genfremsættes på en ny generalforsamling, tidligst 2 uger og senest 4 uger efter den første. På denne generalforsamling kan forslaget vedtages med almindelig stemmeflerhed.	
11. Opløsning	11. Opløsning	
11.1 DIS-Danmark kan opløses, hvis et forslag herom er vedtaget af en ordinær generalforsamling og derefter vedtages uforandret af en ekstraordinær generalforsamling under forudsætning af, at 3/4 af de fremmødte medlemmer på såvel den ordinære som den ekstraordinære generalforsamling stemmer for opløsning.	11.1 DIS-Danmark kan opløses, hvis et forslag herom er vedtaget af en ordinær generalforsamling og derefter vedtages uforandret af en ekstraordinær generalforsamling under forudsætning af, at 3/4 af de fremmødte medlemmer på såvel den ordinære som den ekstraordinære generalforsamling stemmer for opløsning.	
11.2 I tilfælde af DIS-Danmarks opløsning træffer DIS-Danmarks generalforsamling bestemmelse om foreningens aktiver	11.2 I tilfælde af DIS-Danmarks opløsning træffer DIS-Danmarks generalforsamling bestemmelse om foreningens aktiver. Denne afgørelse kræver også et flertal på 3/4 af de fremmødte medlemmer. Hvis dette flertal ikke opnås, overføres foreningens midler til Statens Arkiver.	
Således vedtaget på den ordinære generalforsamling 10. april 2010 i Kolding	Således vedtaget på den ordinære generalforsamling 14. april 2012 i Sorø	

Kommentarer til artiklen Mogens Gøye i PHT 2011:2

Af Steen Thomsen - mail: steen.thomsen@danbbs.dk

Personalhistorisk Tidsskrift (PHT) 2011:2 er udsendt til de ca. 7.500 abonnenter på Slægt og Data – tak for det! Lad os håbe, at initiativet får Samfundet for dansk genealogi og Personalhistories medlemsskare til at vokse.

Desværre er der i den første artikel om Mogens Gøye en del fejl. Jeg vil her korrigere de 16 værste – ikke mindst af hensyn til den store nye læserkreds. Og det skal være klart, at den fejlrate ikke er normal i PHT.

Hvert punkt indledes med citat fra artiklen, omgivet af » og «.

Side 1. Ikke våbenprivilegium for adelen

»... derfor var det forbeholdt adelen at bære våben.«

Nej, der var ikke noget privilegium her, gud og hvermand gik bevæbnet til op i 1700-tallet. Eksempel: Lillejuleaftensdag 1622 sidder nogle bønder og drikker øl i Ude Pedersens skænkestue i Kolding og bliver uenige om betalingen. Pludselig går det lys ud, som værtinden Maren Sørensdatte holder, og den ene bonde tager sin økse og hugger den anden ned. Han døde nogle uger efter, og drabsmanden blev dømt. Offeret var nu selv lidt ude om det: Fjolset havde jo parkeret sit spyd udenfor.

Kilde: P. Eliassen: Det gamle og nyere Kolding. 1910+1975.

Ikke rigsrådsprivilegium for adelen

»Udover ... retten til at holde sæde i rigsrådet, havde adelen ... retten til at købe, eje og sælge jordegods«

Næh, frem til reformationen 1536 sad der også gejstlige i Rigsrådet. De var ofte – men ikke nødvendigvis – adelige. De vigtigste biskoper havde fast sæde, og kongen valgte flere abbeder og priorer.

Kilde: Salmonsens Leksikon.

Ikke privilegium for adelen at eje jord

»... havde adelen ... et afgørende privilegium til forskel fra resten af befolkningen: retten til at købe, eje og sælge jordegods.«

Nej, selvejerbønder og gårdejende borgere har eksisteret til alle tider. Adelen havde det privilegium at dens jordegods var skattefrit, idet jordskatten oprindeligt var en pris, bonden betalte for ikke at stille til ledingshæren.

Slægter adlet til alle tider

»Før 1660 var adelen en fødselsadel.«

Næh, kun stort set. En af landets største adelsslægter i dag, Juel (med stjernen), anses for at være adlet i 12-1300-tallet på foranledning af en Gyldenstjerne – derfor stjernen i deres våben. Griis 'af Slette' blev adlet 1524, Harbou i 1440, Hvas 'af Skjortholt' vist i 1524, Kalips 1550, Mule 'af Odense' 1444, Rosenvinge i 1505 etc.

Kilde: Danmarks Adels Aarbog.

Side 2. Titlerne 'hr' og RR

»"Hr Eskild Gøye R.R". Hr. betyder, at der er tale om en adelsmand, og de to R'er viser, at Eskild Gøye dels var ridder .... og dels, at han var medlem af Rigsrådet.«

Nej. 'Hr' betyder, at han var ridder – titlen brugtes dog også dengang om biskoper. RR betyder Rigets Råd, altså medlem af Rigsrådet.

Side 3. Adling (igen)

»Som nævnt var adelen en samfundsgruppe, hvor det var umuligt at indtræde, hvis man ikke var født adelig ...«

Som nævnt ovenfor var der en hel del undtagelser fra denne norm.

Regnefejl

»Da Eskild Gøye overtog Krenkerup, bestod godset af 58 bøndergårde, og da han døde i 1506 var antallet tæt på firdoblet til 176.«

Nej, det er en 3-dobling plus 2 stk.

Side 9. Tilplantning og tilpantning

»Systematisk tilplantede hr. Eskild fra 1492 til 1496 Oxernes skånske herregård Torsø.«

Nej, han plantede ikke noget på 'fjenden's jord. Han fik Torsjø i pant for lån, han ydede Oxe-slægten, i ældre sprogbrug: Han tilpantede sig Torsjø – altså uden 'l'.

Side 12.

Indløsning

»... at ejendomme[ne] først var givet i pant i [til] Eskild Gøye, hvorefter Mogens Gøye en generation senere indløste pantet.«

Nej, panthaver kan ikke indløse, det kan kun pantstiller: Ejeren = låneren = pantstilleren låner penge og sætter sit gods i pant. Når han ikke kan tilbagebetale pengene og dermed indløse pantet som foreskrevet i pantebrevet, kan udlåneren = panthaveren kræve ejendomsretten til godset – i dag holder man tvangsauktion.

At skøde gods

»Som sin fader opkøbte Mogens Gøye gårde enkeltvis. 1533 skødede Mogens Gøye eksempelvis en gård nær Ålborg.«

Nej, det er sælger, der skøder, dvs. udsteder skødebrev. Mogens var ikke sælger, men køber, så han fik skøde på gården. Ordet kommer af den gamle skik, at sælger lagde en klump af den pågældende jord i skødet på den nye ejer.

Side 14.

Selvmodsigelse

»Støtten til kongen var ikke bundet i venskab.«

Hvad ved vi om det? 3-4 linjer højere oppe står der, at et personligt venskab er lidet sandsynligt.

Uforståeligt

»Det var en fordel for ham [Mogens Gøye], hvis jordstridighederne mellem adelige kunne fastlåses og dermed blev stabile.«

Hvad betyder den sætning?

Returnering af kirkegods efter reformationen

»I jordebogen findes et skøde på to gårde i Rasted på Lolland til den lokale kirke. Det mærkværdige ved dette er, at gårdene er indført efter reformationen, altså stik modsat af, hvad man skulle tro. De to gårde var oprindeligt ejet af Eskild Gøye, som gav dem som betaling for sjælemesser, og de kom derfor til at høre under kirkens besiddelser. Gårdene blev efter reformationen givet tilbage ...«

Næh, det er ikke spor mærkværdigt. Den type tilbageleveringer skyldtes jo, at kirken ikke overholdt sin del af handelen: Efter reformationen afholdt den ikke nogen sjælemesser. Eksempel: Jesper Tordsen (Vognsen af Hørbylund) fik 20 april 1537 tre gårde tilbage fra Aalborg Helligåndskloster ved dom i kongens retterting.

Kilde: D Tamm: Kongens Retterting 1537-1660, 2003.

Børnebegrænsning?

»En af de vigtigste årsager til, at Gøyeslægten havde opnået så stor rigdom og indflydelse var, at det var lykkedes dem, to generationer i træk, at holde antallet af arvinger på et rimeligt antal.«

Nej, de praktiserede ikke børnebegrænsning i middelalderen. Rimeligvis har de set det lave antal (overlevende) børn som en stor ulykke – selvom det koncentrerede rigdommen og dermed gav indflydelse.

Side 16.

Indløsning (igen)

»... bragte ham store godsbesiddelser og interesser i Jylland, hvor han indløste en stor del af faderens pantebreve.«

Nej. Om indløsning af pant: Se ovenfor.

Løs påstand

»Han var den eneste adelsmand, der havde fordel af kongens inddragelse af kirkegodset.«

Næh, den fordel havde da alle lensmænd: Deres len voksede. Den øvrige adel mærkede næppe noget. Og postulatet står her i artiklens slutning som grebet ud af den tomme luft, emnet har ikke været behandlet tidligere i teksten.

Afslutning

Det er som sagt helt usædvanligt at kunne påvise så mange fejl i en artikel i PHT. Og hvor er det dog ærgerligt, at det er i netop det nummer, der udsendes til 7½ tusinde nye læsere. Jeg forstår ikke, at forfatteren vil offentliggøre en artikel på det kvalitetsniveau, det kan ikke være en cand. mag. værdigt. Og hvor er det dog ærgerligt, at redaktionen ikke har opdaget fejlene i tide, hverken de faglige fejl eller de sproglige, som jeg her har forbi gået.

Husk, at du kan få masser af gode informationer og tips på foreningens hjemmeside.

Se, om der er spændende møder i dit område, og få landets bedste hjælp til din slægtsforskning i DIS-Forum.

**Klik ind på
www.slaegtogdata.dk
og gå på opdagelse**

Familielegenden

Henning Karlby
Rylevej 8,
5464 Brenderup, Fyn
Tlf. 64 44 28 08
karlby@privat.dk

Min slægtsforskning begyndte for knap 6 år siden. Baggrunden var, at jeg var lidt nysgerrig. I familien har der altid været en historie, der fortalte, at en af vores forfædre var en fransk adelsmand, som kom til Danmark med de spanske lejesoldater, der brændte Koldinghus af. Det var jo en spændende historie for et drengesind. Desværre fik jeg aldrig spurgt mine forældre nærmere om, hvor historien stammede fra. Som folkepensionist dukkede historien om fra hukommelsen.

En traditionel begyndelse

Jeg arbejdede mig på sædvanlig vis langsomt baglæns i familien med brug af kirkebøger, folketællinger og skifteprotokoller. Pludselig en dag stod jeg med min morfars moder, hun hed Laura Jensine Jean. Ved en søgen på DDA fandt jeg i 1840 en Skomagersvend Julius Jean i Randers. Han er da 28 år gammel. Han bor hos Skomagermester Ole Seiersen og hans kone Mette Sophie Nielsen. Ved et kik i kirkebøgerne i Randers fandt jeg et bryllup den 6. november 1840 mellem Kiersten Marie Andersdatter og Skomagersvend Julius Jean. Da jeg derpå søgte i folketællingen 1845 i Randers, var han væk. Jeg finder ham igen i København. I København får han 2 børn; det er: Dorthea Birgitta Jean, som bliver født den 28. oktober 1846 i Trinitatis sogn, dernæst Laura Jensine Jean, som bliver født den 3. april 1848 i Trinitatis Sogn, Rosenborg, København. Ved Lauras fødsel bor familien Vognmargergade 72. I de følgende folketællinger opgiver Julius, at han er født i København.

Hvad ved jeg om Julius

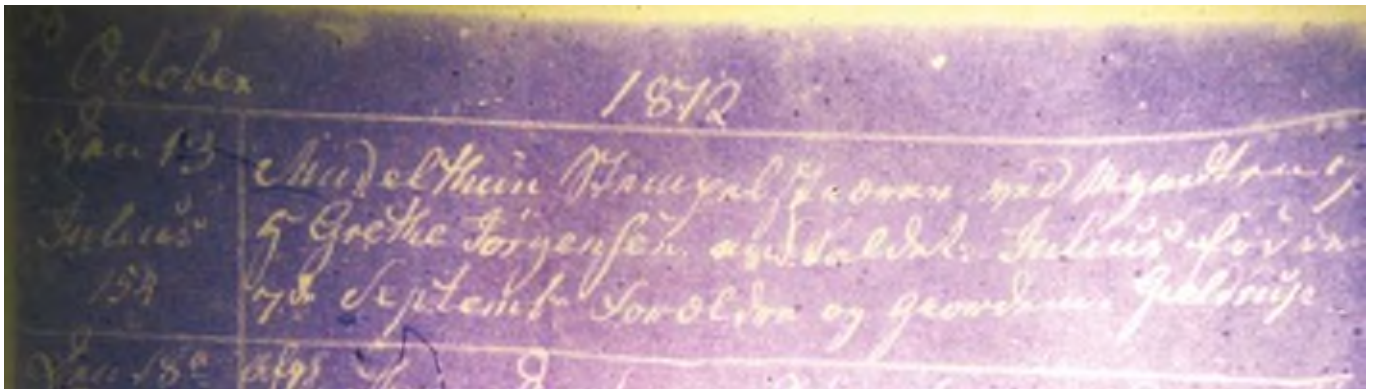
Efter at han har fået de 2 første døtre i København, rejser

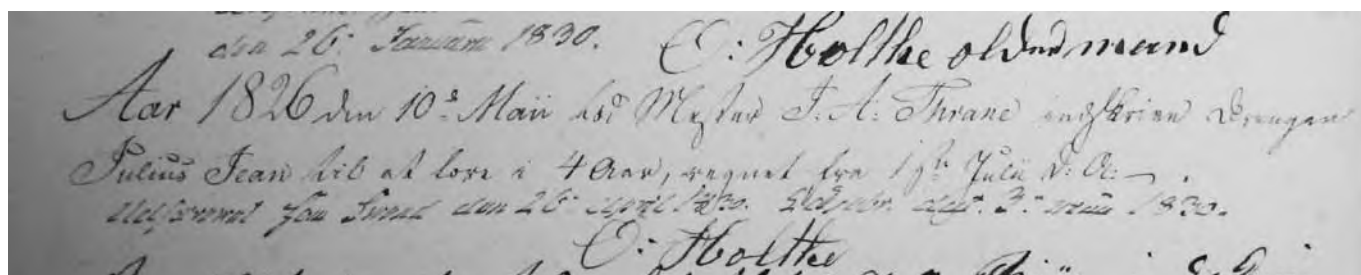
Figur 1. Laura Jensine Jean født 3. april 1848 i Trinitatis, København, død 27. marts 1921 Nordlund i Vejlbj Krat, Risskov, Aarhus

han tilbage til Randers med familien. I Randers får familien yderligere en søn og en datter. Her bor familien på adressen: Skousgade 713.

Jeg har forsøgt at finde Julius's fødsel i København

Figur 2. Der fødes en Julius i Trinitatis, København, døbt 13. oktober 1812. Her er et billede med mikrofiche som forlæg, billedet på AO er næsten ulæseligt.

Figur 3. Udsnit af Drengesprotokollen fra Københavns skomagerlaug.

uden held. Jeg har fundet 2 fødsler i 1812, hvor drengen får navnet Julius. I henhold til hans oplysninger til folketællingerne, skal han være født i København. Den ene Julius er fra Trinitatis Sogn den 7. september, døbt 13. oktober 1812. Her fødes en Julius, hvor faderen er Stempelskærer ved Mynten, Mudelthun, og moderen er Grethe Jørgensen. Se figur 2.

Den anden Julius fik jeg et tip om via Forum på Slægt og Datas hjemmeside. Her oplyste Lis Klarskov, at hun havde set en Julius, som fødes på Den Kgl. Fødselsstiftelse den 10. marts 1812, det var barn No. 239, han fødes af Moder nr. 243 - 32d, og han får navnet Julius den 14. marts. Julius fra den Kgl. Fødselsstiftelse bliver sat i pleje hos Smedemester Erik Andersens hustru, Kirsten Pedersdatter, i Søborg, Kronborg amt. Jeg kan ikke finde nogen Julius, der bliver konfirmeret i Søborg.

Hvorfor en af ovennævnte Julius'er senere i livet kalder sig Jean til efternavn, har jeg ikke kunnet finde indikationer på.

Det tidligste tidspunkt, hvor jeg med sikkerhed identificerer Julius, er et fund i Københavns Skomagerlaugs, Drengesprotokol for perioden 1814 – 1851. Protokollen findes på Landsarkivet for Sjælland i København.

Aar 1826 den 10 d Maii lod **Mester I. A. Thrane** indskrive Drengen **Julius Jean** til at lære i 4 Aar, regnet fra 1ste Julii D. Aa.

Udlæret som Svend den 26 d April 1830. Sdnbr. den 3d. Maii 1830.

På Københavns Stadsarkiv findes en Protokol over Svendeprøver Anno 1826 til 1832. På side 227 finder jeg Julius igen. Prøven er noteret som stedfundet 29. april 1830, hvor han i listen over udlærte står som nr. 10 med navnet Julius Jahn, født i København, udlært hos Mester Thrane

Som nummer 9 i listen bliver samtidig udlært Carl Wilhelm Søhtz, født i Svellund, også udlært hos Mester Thrane.

Har søgt i Randers Byfoged pasjournaler fra 1832 – 31. april 1842, ingen hit.

Randers Byfoged, Pasprotokol, Foreviste pas, 22. nov. 1830 – 17. januar 1843. Der mangler november 1836 – juni 1839 i protokollen. Ikke fundet noget.

Jeg har heller ikke kunnet finde Julius's konfirmation i København.

Jeg har også søgt i foreviste pas i pasprotokollerne i Korsør og Kalundborg for at se om familien er rejst over vand i perioden. Heller ikke her har jeg fundet familien.

Julius dør som enkemand den 18. maj 1879 i Sct. Mortens sogn i Randers.

Søgen efter Julius' forældre

I henhold til legenden skal jeg måske søge efter en soldat. Jeg gik derfor på Rigsarkivet. En søgen i papirer vedrørende krigen i 1807 og fremad gav intet. Der er mange arkivalier fra krigen, men de fleste er om troppetransporter. Der findes meget få navne i disse arkivalier; det er stort set kun oberster og højere officerer, der findes oplysninger om sammen med troppetransporterne.

Det flinke personale på Rigsarkivet gav mig en oplysning om, at i årene 1808 til 1814 var det meget svært at få brændsel i København. Derfor gik Danske Kancelli i gang med at forsyne københavnere med brændsel. I disse regnskaber står navnene på ansøgerne, og der findes komplette navnefortegnelser over Københavns indbyggere fra denne periode. Navnene findes i alfabetisk ordnede navnelister.

Jeg gik derfor i gang med protokollerne. I protokollen med I/J fra 1812-13 finder jeg Nr. 724: **Grethe Jean**, som ansøger om brænde til 7 personer. Det er på adressen: **Forhåbningsholm uden Vesterport**. Det opgives, at der er søgt brænde til 7 personer forrige år, og de har da fået udleveret 2 favne brænde. "Familien" består tilsyneladende stadig af 7 personer, og man ansøger (Begiert Brænde) 6 favne, men får kun 2.

I året 1813 - 14 finder jeg Nr. 871: **Grethe Jean** denne gang på adressen **Nyegade 90**, hvor hun sættes i forbindelse med en Niels Jensen, Sophiegade 341, 1 Sal.

Nr. 250: **Niels Jensen**, Sophiegade 341, 2s, er i 1813-14 Søfarende, der er 6 personer i husstanden. Der søges om 2 favne brænde, og der tildeles ½ favn brænde ved 1. udlevering.

Der er ingen garanti for at Grethe Jean er Julius's moder, men hun er den eneste, der bærer navnet Jean i Brændselsregnskaberne. Der er et meget stort antal Jahn'er i regnskaberne, men jeg har ikke fundet nogen, som jeg syntes, kunne være kandidat til forældre for Julius. Jeg har heller ikke kunnet finde nogen yderligere forbindelse mellem Niels Jensen og Grethe Jean.

Nr.	Begravelses Navn og Børgersk.	Embede eller Næringsvej.	Familiens Personers Antal forenede Aar.	Echellet Brønde forenede Aar.	Familiens Personers Antal dette Aar.	Dejstet Brønde dette Aar.	Commissionen til Raad om muligt.		
							Dag	Teg	Konst
718	Nicolai Jean Bjergvej 4 per Børgersk.	Lig Mand ved Politi.	3	2	2	2	12	3	1
723	Hansin Jean Løngade 115, 1. Et.	Bagermester og Bjergvej 4 per Børgersk.	4	2	3	4	3		
724	Grethe Jean Bjergvej 4 per Børgersk.	Wardens for det Bjergvej 4 per Børgersk.	7	2	7	6	2		
725	Jeg (op) Sørensen Jagvej 152, 4. Et.				2	1	2		

Figur 4. Nr 724 er Grethe Jean, Forhaabningsholm uden Vesterport.

Københavns stadsarkiv igen

Jeg gik igennem registre om de forskellige arkivalier på Stadsarkivet og faldt over en protokol over indlagte på Almindeligt Hospital i København. Det kunne være, at nogen i familien havde været syge, så jeg bestilte protokollerne. Jeg fandt en Johan Friderich Jean, som bliver indlagt på Almindelig Hospital den 3. juni 1815, han er da 49 år. Han kommer fra 6. Distr. og bliver indlagt på afdeling H og udskrives igen fra hospitalet 7. maj 1816.

6. Distr. er omkring Vingårdsstræde i 1886. Jeg regner med, at 6. Distr. handler om fattigdistrikterne i København, dvs. han kan godt have boet i Nygade.

I Vor Frue den 5. juli 1823 begravnes en Bagermester Johan Jean. I Assistens Kirkegårdens register er han indført som Bager Jahn, alder og dødsdato passer med Johan Jean, han bliver begravet 10. juli, han er opført i Jævnførelsesregistret som 373 – 493, vist 56 år gammel, linjen er svær at læse, fordi bogen er "skredet" da den blev scannet. Jævnførelsesregistret kan ikke findes på nettet. Ellers ikke fundet noget om en Jean mellem 1814 og 1823 i Vor Frue.

Tilbage til Landsarkivet for Sjælland

Har søgt Københavns Skiftekommission, Navneregister til Forseglingsprotokol 1822 - 1823 to gange igennem uden held, har også søgt Eksekutorboer i samme periode uden held. Søgt både efter Jean og Jahn. Har søgt i Københavns Byret Skifteretten 1790 – 1982 Navneregisterkartotek til eksekutorboer; 1790 – 1929; 1 Holmberg – 165 Jensen. Der var hverken Jahn eller Jean i kassen.

Den næste, jeg finder, er en **Margarethe Lund Jean**, død i 1823, Enke efter **Tiener Jean**.

Der findes en **Margarethe** i Trinitatis Sogn i København, som dør 47 år gammel den 24. december 1823 og begravnes 29. december 1823, hun skal kunne findes i almindeligt jævnførelsesregister som nr. 826. Hvis det er Julius's

moder er han kun 11 år, da hun dør. Dette er den mest sandsynlige kandidat som moder til Julius. Hvis hans forældre er død, da han er 11 år gammel, kan det være derfor, han ikke siden opgiver oplysninger om sine forældre til kirkebøgerne, da han bliver gift, og det er måske derfor han ikke blevet konfirmeret.

Jeg har ikke fundet noget skifte efter Bagermesteren, men der er et meget omfangsrigt skifte efter Margarethe. Pointen i skiftet efter Margarethe er, at hun ikke efterlader arvinger. I skiftet står: "Huset No 100 i Borgergaden hos Hoboist ved Livvagten Johan Fridrik Sautder for at foretage skifte efter Husholderske Margarethe Lund Enke efter Tiener Jean, som den 24n d. m. her er død. – Sautder var tilstede og tilkiendegav, at den Døde ikke har efterladt Livs Arvinger, men en broder, som er Skræddermester her i Staden ved navn Lund, og en afdød Broders Børn".

Da der efter opgørelsen ikke er nogen arv, men kun en lille gældspost som ovennævnte hoboist Sauter betaler, er der heller ikke nogen grund til at nævne evt. arvinger. Men der er heller ikke nævnt umyndige børn, som sættes i pleje, i boopgørelsen. Hvilket kan tolkes til, at Margarethe ikke er Julius's moder.

Denne artikel er skrevet for at vise nogle af alle de mange muligheder, der er for at få oplysninger om vore forfædre, samt at det ikke er hver gang, man kan vente at få resultater af sine anstrengelser. Jeg har også forsøgt at finde oplysninger via vores franske kontakt i forum. Dette har endnu ikke givet noget positivt fra sig.

Man kan også sige, som en af de ansatte på Rigsarkivet sagde til mig for at trøste lidt: "Hvor meget forventer du at finde om noget, der skete for 200 år siden, og hvor Danmark netop havde været i krig?"

Efterskrift om de fremmede tropper, som var i Danmark

Den senere Pastor Rohmann, sognepræst i Rønninge og

Indkom- men.	N a v n e.	Stand eller Haandtering.	Al- der.	Hvorfra indkommen.	Paa hvilken Stue.	Naar og paa hvad Maade udgaact.	Numærkning.
	1815						
	Johan Frederich Jean		45	Garnisoldat	A	April 20. Juni 1815	
	Mads Augustin Dorte Marie		7	9 Døds	B	April 24. Juni 1815	
	22 Augustin Anne Marie		44	7 Døds	E	April 24. Juni 1815	
	Jens Peter Johan Frederich		49	6 Døds	H	April 24. Juni 1815	

Figur 5. Her finder jeg Johan Frederich Jean indlagt på Almindeligt hospital i København 1815.

Rolfsted, som var født og opvokset i Svendborg har i sine erindringer givet følgende beskrivelse af de allierede soldaters besøg i Svendborg i 1808.

"Glæden over vores allieredes ankomst blev unægtelig noget blandet, da franskmændene var alt andet end lette at gøre tilpas. De optrådte alle vegne stolt og bydende, kritiserede såvel maden som kvarterene, gjorde kort sagt vrøvl ved enhver tænkelig lejlighed, hvorfor det var med et langt lettelsens suk, Svendborgenserne en dag så de besværlige gæster drage af sted til andre græsgange.

At borgerne derfor, da de hørte, at nu kom til erstatning Spaniolerne, var noget ængstelige, kan der vist ikke siges noget til efter de nylig indhøstede erfaringer. Denne gang blev indbyggerne dog behageligt overraskede, forskellen var i dette tilfælde ligeså stor som mellem nat og dag."

Rohmann fortsætter: "De første fremmede tropper, som kom til Svendborg, var en deling franske jægere. De optrådte stolt og bydende, og der var idelig vrøvl med dem. De fordrede hver dag suppe (bouillon), og dette nødtes højt regnet kun om søndagen i borgernes hjem. De droge imidlertid bort efter et kort ophold, så det var med en vis ængstelse, man afventede Spaniolernes ankomst. Disse var smukke, velvoksne folk, som var meget venlige, og der opstod hurtigt et godt forhold mellem dem og svendborgenserne, hvilket varede under hele opholdet. Til forbavselse for svendborgenserne spiste de svaleunger, stegte snegle og snoge og lavede frikassé af frøer.

For Franskmændenes vedkommende var de friske blade

af løvetand, tillavet som salat med olie, eddike og peber, en sand lækkerbiskken." – Deres kulinariske nydelser er nok det, der har chokeret drengesindet mest.

Det var den lette spanske bataillon "Barcelona", i alt 1232 Mand, der den 23. marts 1808 rykkede ind i Svendborg. Uniformen var en fryd for øjet, hvid med sorte gamacher og dertil en elegant chacot. Når de optrådte i stiveste puds, var påklædningen mørkeblå livkjole med hvide rabatter. At de mørkøjede livfulde sydlændinge har gjort indtryk på byens befolkning, er givet, ikke mindst den kvindelige part har næppe været helt uimodtagelig for spaniolernes charme og fyrige blikke.

Chefen, Oberst Don Jose Borella, en aldrende mand, boede i Farvegården ved Mølledammen, hvor regimentsorkestret med megen bravour spillede hver aften, når vagtafløsningen fandt sted. At der blandt Svendborgenserne har hersket idel glæde over dette arrangement, er hævet over enhver tvivl.

Den 28. marts kom Prinsen af Pontecorvos Gemalinde på et kortvarigt besøg. Hun ankom med suite ved 1-tiden og tog ind hos kasserer Laurberg, men allerede kl. 5 samme dag fortsatte den høje dame rejsen med Odense som mål. Ret en fransk visit.

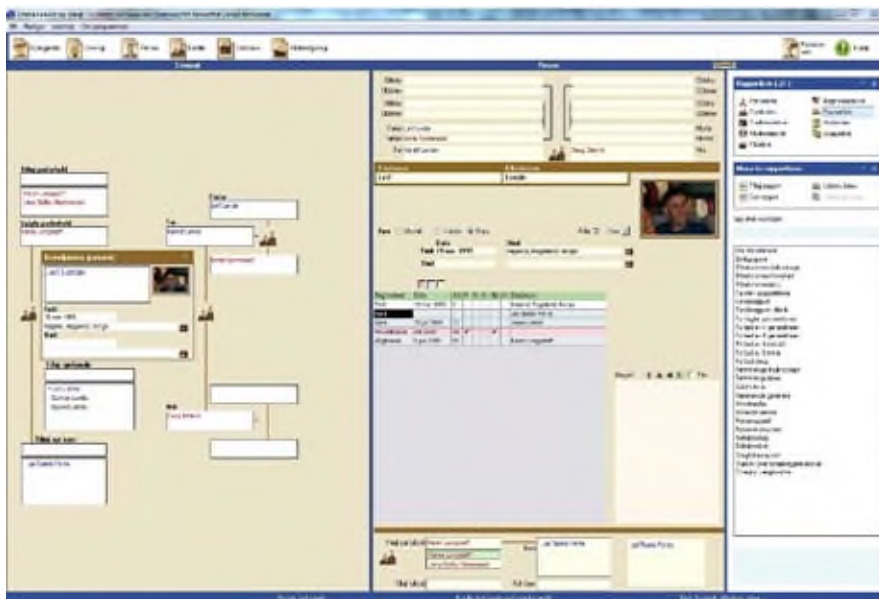
Da spaniolerne skulle hjem til deres skønne fædreland, var enkelte imidlertid blevet så begejstrede for den lille by ved det blanke sund, at de foretrak at blive og her finde et nyt fædreland."

Medlemsgave

Med dette nummer af Slægt & Data følger som gave til alle medlemmer bogen Sogn Herred Amt. I 1998 blev bogen udgivet som et særnummer af bladet, tænkt som en hjælpende hånd, man kunne gribe til, når et "nyt" sogn skal placeres på landkortet. Værket har i mange år været efterspurgt af nye medlemmer og andre interesserede, men desværre også udsolgt.

Nu er en ny, revideret udgave klar. Hoveddelen er stadig den samme, men der er tilføjet rettelser og opdateringer, ligesom kort over de gamle danske områder, Færøerne, Grønland, Slesvig-Holsten og Dansk Vestindien er kommet til.

Rigtig god fornøjelse med Sogn Herred Amt!

NYHED!
Embla Familie og Slægt

**Et dansksproget slægtsprogram.
Et stærkt nordisk initiativ!**

Sælges kun fra
www.embla.dk

**Hent og prøv selv
gratis demoversion.
Kun begrænset ved
50 pers.**

For WinXP, ME, Vista og
Win7

**Udvikles løbende i
tæt samarbejde
med brugerne i
Danmark og
Norge .**

**Stor brugerhåndbog
på skærmen.**

**Brugerstøtte,
artikler,
opdateringer og
backup via nettet!**

Mellem København og Tranquebar

en god historie - der blev til god historie

Af **Palle Kvist**
Wæbersvej 5
4000 Roskilde
pkv@mail.dk

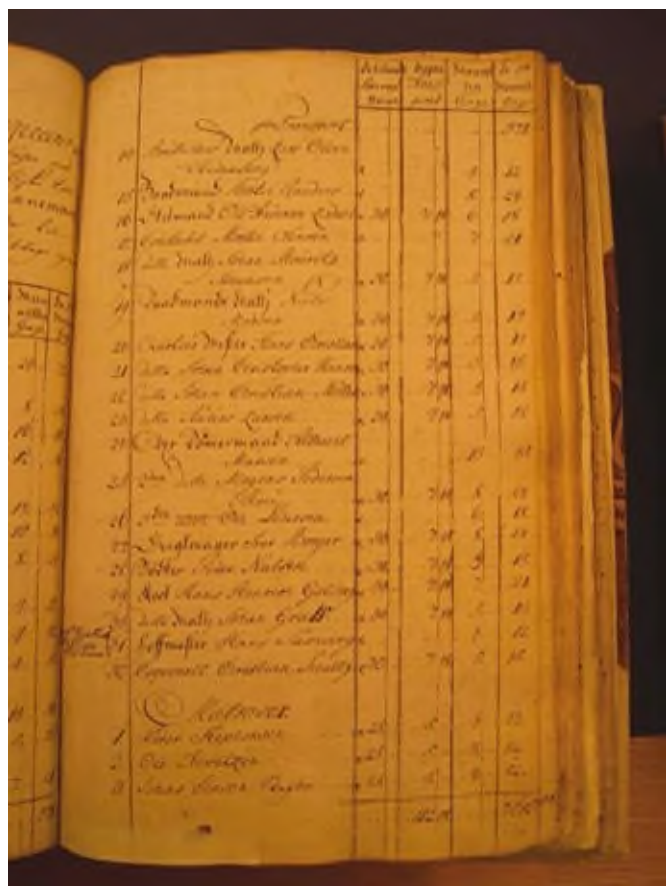

I forbindelse med min slægtsforskning faldt jeg på et tidspunkt over en bemærkning om, at en af mine aner 10 generationer tilbage, Hans Henrik Gotberg, var død på hjemrejse fra Tranquebar. Det skulle være meddelt på Nykøbing F byting 7. september 1750. Jeg vidste også, at han kom til Nykøbing omkring 1720, og at han var kok på slotet der.

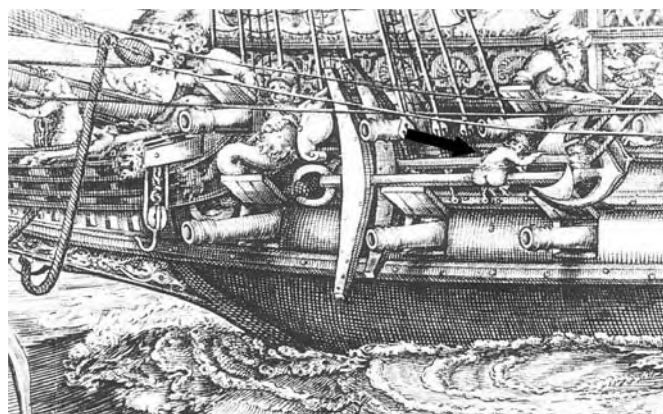
Som slægtsforsker var dette var selvfølgelig noget, der vakte min nysgerrighed, så det måtte der gøres noget ved. Jeg kendte dengang ikke meget til forholdene omkring Tranquebar, men tænkte, at det nok var et begrænset antal skibe, der sejlede dertil. Jeg fandt også ud af, at Asiatisk Kompagni hovedsageligt sejlede på Tranquebar og Kina - måske havde der også været enkelte andre skibe.

Det var før Daisy, så afsted til Rigsarkivet; her måtte jeg kunne finde noget, hvis jeg så var så heldig, at han var med et af deres skibe.....

Det viste sig så, at der på Rigsarkivet befinder sig et

En side i skibsrullen, hvor min forfader er indskrevet som nr. 29.

Min forfader lige før han lod sig falde bagover.

meget omfattende arkiv netop fra Asiatisk Kompagni (disse arkivalier er en af de danske arkivgrupper, som er optaget på UNESCO's liste over verdens umistelige kulturarv). Jeg fandt frem til en såkaldt rullebog, som over en given periode lister hele besætningen på alle deres skibe. Her fandt jeg, at min Hans Henrik Gotberg var skrevet ind som skibskok på "Cron Princessen af Dannemarck", der afgik fra København den 7. november 1748.

Jeg var også så heldig, at skibsprotokollen fra netop dette togt var bevaret (det er den i øvrigt for de fleste af togterne). Med stor spænding fandt jeg så frem til stedet, hvor årsagen til min forfaders død var omtalt.

Da Mester Kock Hans Hendrich Gotberg som Jeg i gaar for hands ikke aleene nue mens mange gange Ja og den gandske Udreise, som og nu dagligen befindes slette omgang med Cahytsspisen haver fundet Jeg tvungen og forarsaget til at lade arrestere, have fra brave Mand baade til Lands og Vands for hvilke Bæres største Estime og Regarde nogle gode Attester, og for hands Tieneste temmelige Recommendationer, som paa disse lange Reiser just gjør hannem desmeere Strafskyldig, i henseende at paa saa lange Reiser udkræves en langt nøyere opsigt og eftersiun med spisens Tillavelse og Renlighed i at forekommende de deraf Lættelig flydende Sygdomme og Uhyrligheder, hvilket paa denne Reise hverken er befunden eller befindes hos bemeldte Mester Kock, som nu have ved Cahytts Bordet spisende Oficerer sandfærdigen kand sige og bekræfte, saa at mand over spiisens slette Tillavelse mange gange er gaaen fra bordet uden mindste af Frygt for Sygdom deraf at have turdet prøve, desforuden nu i Spisen befunden store hør-lærrets Klude paa 1 Quarteers størrelse i firkant hvilke

Cron Princessens rute til/fra Tranquebar.

hand frivilligen og med vel beraad hu derud haver ladet Komme, hvilket hos alle haver til Spisen forvoldet største Lidelse og Væmmelse, hvortil mand tilforn førend dette blev opdaget ikke haver Kunde vide Aarsagen, hvilket Hand her for Rættten blive fremvist og haver Jeg da for samme hans Liderlige store Forsømmelse, drukkenskab dovenhed, U-hørlig Sværgeren og Banden ofte formanet baade med onde og Gode tiltalt hannem, alt saa bliver hand her for Skibs=Raadet fremkaldet at paahøre dette mit indgiævende over Hands Continuerede slette omgang med spisen og derfor lovligen at blive Dømt og tiltalt, for hands Tieneste desmeere og Bedre herefter at udi agttage.

Skibsrådet voterede, at han skulle have 50 til 60 slag for spillet. Det havde han åbenbart ikke rigtigt mod på, så om aftenen bad han om at blive løsladt af bøjlen for at forrette sin nødtørft, og medens han sad der i skibets stævn, med enden ud over rælingen, lod han sig falde bagover, ud i det Indiske ocean.

Tilfældigvis er justitsprotokollen for samme togt, ført bagfra i samme protokol, så her var via skibsførerne endnu flere detaljer omkring min forfaders død at hente.

Hele historien omkring Hans Henrik Gotberg kan findes

Bogens omslag med billedet af skibsklokken

på min hjemmeside, www.pkv.dk, under "Anerne fortæller".

For at finde alt om hvad min forfader havde foretaget sig ombord, blev jeg jo nødt til at læse hele protokollen. Skibsprotokollen er skibets officielle dagbog og her indskrev man stort som småt om de dagligdags hændelser, mest for at kunne dokumentere rejsen overfor Kompagniet ved hjemkomsten. Denne skibsprotokol blev ført af skibsassistenten. Undervejs fandt jeg det så interessant, at jeg besluttede at transskribere hele protokollen. Nå ja, og for at få en helhed ud af det, supplerede jeg så med skibets justitsprotokol, justitsprotokollen fra Tranquebar for den tid, skibet lå der, og endelig lidt fra styrmandens protokol, der især beskriver mandskabets aktiviteter, skibets kurs, vejrliget m.m. På internettet fandt jeg desuden en række relevante illustrationer i form af kort, tegninger etc.

Jeg synes nu, at jeg havde en sammenhængende historie, der måske kunne have interesse for andre. Derfor googledede jeg lidt rundt og fandt frem til, at Kildeskriftselskabet ville være en oplagt mulighed.

Jeg præsenterede så mit lille projekt på en mail. Det varede ikke længe, inden jeg blev ringet op af Jørgen Mikkelsen fra Landsarkivet, der tilkendegav, at det var man interesseret i, idet man havde planer om at udgive noget tilsvarende om sejladsene til Tranquebar og Kina.

Jeg blev indkaldt til et første møde med Jørgen Mikkelsen samt Erik Gøbel fra Rigsarkivet (der sammen med Ole Feldbæk af Kildeskriftselskabet blev udpeget som tilsynsførende på projektet). Disse opfordrede mig til at supplere med transskriptioner af yderligere en del kildemateriale, især instrukser etc. samt til at udarbejde ordlister.

Kildeselskabets oprindelige ide om også at skrive noget om Kina blev ændret til kun at omhandle togtet til Tranquebar. Michael Dupont fra Landsarkivet blev inddraget, og har sammen med Jørgen Mikkelsen skrevet den omfattende indledning, hvor togtet behandles forskningsmæssigt og også ses i et større perspektiv. Senere i projektet blev Handels- og Søfartsmuseet i Helsingør inddraget, idet Kåre Lauring herfra bidrog med at finde frem til mange af bogens illustrationer.

I projektets slutfase blev også Nationalmuseets Tranquebar Initiativ inddraget, idet vi forelagde manuskriptet ved en workshop på Nationalmuseet, hvor Esther Fihl og Louise Steensgaard herfra gav deres respons, som medførte enkelte tilføjelser i manuskriptet.

Skibsklokken fandt jeg ved en tilfældighed, da jeg besøgte Nationalmuseets Tranquebar udstilling. Det må siges at være noget af et tilfælde, "Cron Princessen" forliste nemlig ved Sydafrika på det efterfølgende togt i 1752. Det lykkedes at bjerge en hel del fra skibet, og af uransagelige veje er skibsklokken altså vendt tilbage til Danmark. I øvrigt er billedet af denne taget af min datter Manja.

Da projektet nærmede sig afslutningen, og det var tid til at ansøge diverse fonde om tilskud til trykningen, kom finanskrisen. Dette medførte at en del fonde smækkede

låget i. Rejsningen af den nødvendige kapital blev derfor en langstrakt affære, men det lykkedes da.

Bogen udkom den 4. oktober 2011, og udgivelsen blev markeret ved en reception på Rigsarkivet. Efterfølgende blev bogen præsenteret på en lille udstilling på Rigsarkivet i forbindelse med Kulturnatten den 14. oktober.

Undervejs i projektet har jeg qua min hjemmeside haft kontakt med tre andre efterkommere af besætningen. Bl.a. har jeg haft kontakt med en efterkommer i Sydafrika. Skibet forliste jo på det efterfølgende togt, og hans forfader bosatte sig dernede.

Bogen kan købes gennem Kildeskriftselskabet, via net-

tet eller bestilles hos din boghandler, den vejledende udsalgspris er 200 kr.

I forlængelse af ovennævnte bog, har jeg digitaliseret Kay Larsens seddelarkiv "Dansk Ostindiske Personalialia og Data" på 6.434 sedler, som ligeledes befinder sig på Rigsarkivet. Dette projekt er inspireret af projekt "Nygårds sedler" og er opbygget på samme måde. Hertil har jeg fået stor hjælp til det databasemæssige af Arne Feldborg, der jo også var med i "Nygårds sedler". Databasen er afleveret til Dansk Dataarkiv, og kan her tilgås via "Andre kilder".

25 år med slægtsforskning og databehandling

Bidrag fra medlemmerne om IT og slægtsforskning. Se flere bidrag på bagsiden.

Hans Poulsen, Frederiksberg:

På årets første dag inviterer moderator medlemmerne til at komme med korte indlæg i anledning af, at det er 25 år siden, at første nummer af Slægt og Data udkom.

Kathrine Tobiasen giver vide rammer for diverse overvejelser, og eksemplerne er næppe tænkt som udtømmende.

Hør blot nogle få stikord: "...sjove, kloge, skæve, glade, jordnære, vemodige, anderledes..".

Skønt det vemodige just ikke er den følelse, der hjem søger mig oftest, vil jeg hægte mine overvejelser op på det ord.

Ordbog over det danske sprog spænder måske buen en anelse for højt i relation til mine overvejelser, når den blandt andet beskriver ordet vemodig på denne måde:

1) præget af ell. forbunden med vemod ell. (tidligere) stor sorg, bedrøvelse.

Lad mig nøjes med at sige, at jeg er "bedrøvet" over én foreteelse ved kirkebøgerne på Arkivalieronline:

De er efter mit skøn kommet et nummer for tæt på vores egen tid. Jeg har ikke noget personligt i klemme – det har jeg sikret mig – men det huer mig ikke, ja, det faktisk bedrøver mig, når jeg får indblik i naboers, klassekammerater, arbejdsfællers og bysbørns personlige forhold gennem diverse oplysninger i kirkebogen. "Så lad være at læse teksten", har jeg hørt af indvendinger, men skaden er sket, inden jeg selv kommer til den erkendelse.

Aase Fihl, Randers:

Hvilken lettelse, da kirkebøgerne kom på nettet! Nu kan man sidde derhjemme og studere dem i ro og mag. Jeg kan forstørre og belyse en evt. dårlig optagelse og derved nemmere læse den. Førhen måtte jeg tage en fridag, rejse til Landsarkivet i Viborg, stå i kø udenfor ½ time i regn og kulde for blot at opdage, at jeg ikke var blandt de heldige, der fik en arbejdsplads. Surt.

Den situation er væk nu, når man kommer til arkivet for at se andre, endnu ikke digitaliserede papirer. F.eks. skifterne. Jeg glæder mig allerede til, at de også bliver affotograferet.

Specielt DIS-Forum grupperne har været en guldgrube for mig. Via andres forskning i de områder og slægter, som jeg selv har berøring med, har jeg fået uvurderlig hjælp.

Jeg har fundet fjerne slægtninge, som også forsker i familien, og dermed fået et fint samarbejde om udveksling af data.

I gruppen Metode og Teknik har jeg fået stor hjælp ved at se, hvordan man griber et emne an. Her er virkelig kyndige folk, der ved meget om et emne, og som gerne hjælper andre og giver ideer til, hvad man også kan bruge til at få "kød" på slægtshistorien.

Hvad et billede kan fortælle

Esben Wagn Rasmussen
Øresundsvej 144 F, 2 th.
2300 København S.
Tlf. 26 85 82 40
ewr@ewr.dk

Billeder kan som bekendt tit sige mere end mange ord, og derfor er fotografier og billeder i det hele taget en af de mest fascinerende kilder, vi som slægtsforskere kan få fat i. Ikke bare kan de vise, hvordan vores forfædre og -mødre har set ud, men ved at studere dem nærmere får man et væld af oplysninger om den tid, de er optaget i.

Esben Wagn Rasmussen har sendt hosstående foto, som han her fortæller om.

Fotografiet viser min oldefar, stabssergent Christen Frederiksen Møller (1858-1938), i sin lejlighed i skomager Holms ejendom ved Tausens Minde i Viborg midt i 1890'erne. Hjemmet er indrettet i datidens klunkestil, opkaldt efter de klunker, der anvendtes som kantring på gardiner, portierer, møbler, borde mv. De skulle medvirke til at få boligen til at symbolisere "den lune rede" og understrege hjemmets sociale og kulturelle betydning.

På det lille bord ved vinduet ses en opstilling af fotografier i små glasrammer. De udgør på denne tid en fast del af det borgerlige hjemms prydgenstande. Min farmor arvede hele samlingen og arrangerede de samme fotos i de samme rammer på det samme bord på samme måde hende ved vinduet ud til gaden i deres pæne stue.

Over bordet hænger en petroleumslampe, der har været helt moderne i 90'erne. På sofabordet ses et album med kolorerede postkort, som venner og bekendte har sendt fra deres rejser i udlandet. Ved siden af det tykke album står en sølvskål med avisudklip, fødselsdagsbreve og visitkort fra personer, der har præsenteret sig i hjemmet.

Christen Frederiksen Møllers løn som stabssergent ved Viborgs 6. bataljon var ikke stor, men han fik råd til de fine møbler og prydgenstande, fordi han i 1891 vandt den store gevinst i klasselotteriet, ganske vist kun på et kvart lod, men alligevel så stor en sum som 6000 kr.

Herved blev der også råd til at få den kendte fotograf Peter Christensen i Helsingør til at tage billeder af hjemmet. De originale fotografier har jeg skænket til Viborg Lokalhistoriske Arkiv.

C. F. Møller blev 11. marts 1981 omtalt i ugeavisen Viborg-nyt under overskriften "Kan De huske ham?" Artiklen er skrevet af Arne Lilholt som led i serie, der udkom fra 1973 til hans død 1982. Det blev senere til fire bøger med undertitlen "Små skitser til erindring om folk, der var med til at præge livet i Viborg."

Hjemmesiden <http://www.dk-gravsten.dk> viser billeder af Stabssergent C. F. Møllers grav - Foto nr: Viborg_N041a.

Fotografen Peter Christensen er ikke uden interesse. Han er omtalt i Bjørn Ochsners værk, Fotografiet i Danmark 1840-1940, udgivet af forlaget Forum i 1974. I bogen kan man bl.a. se et billede af fotografen med sit udstyr på en avanceret cykel, optaget i hans eget atelier i Helsingør.

Bog anmeldelser

Udleveret til fjenden

Anmeldt af Kathrine Tobiasen

Christian Poulsen har en særlig evne til at grave spændende emner frem, som senere kan ende som en bogudgivelse. Her i Slægt & Data har vi haft fornøjelsen at anmelde hans slægtsbog fra Vejle, Kanonkuglehuset, og en usædvanlig skipperdagbog, Vi har fået ærter – derfor er det mandag. Nu har forfatteren fundet nyt stof, og det har resulteret i endnu et værk, denne gang med titlen Udleveret til fjenden.

Inspiration til bogen stammer fra Poulsens barndom, hvor han som fireårig under besættelsen oplevede, at en flygtende kommunist blev beskydt af Vejles politi. Det gjorde et stort indtryk på drengen, der satte sig for at finde ud af, hvad det egentlig var, der skete dengang. Efterforskningen bragte ham på sporet af en helt speciel familiehistorie, og det er denne, han fortæller i bogen.

Faglig aktivitet

En fattig arbejderfamilie, hvis meget omskiftelige tilværelse før krigen skildres i de første afsnit, oplever, at hele fire sønner interneres, med mere eller mindre saglig begrundelse i kommunistisk aktivitet. I det ene tilfælde var der alene tale om faglig aktivitet, og selv en personlig appelskrivelse fra moderen til justitsministeren, som bogen indledes med, gjorde hverken fra eller til. Brødrene blev interneret i Horserød-lejren; herfra lykkedes det en af dem at flygte, inden tyskerne overtog opsynet med lejren efter samarbejdspolitikens sammenbrud i 1943. De tre andre blev siden sendt til kz-lejren Stutthof. To af brødrene overlevede sågar en dødsdansk i slutningen af krigen, så alle nåede de hjem i live.

Fattiggård

Det er en oprørende historie, der rulles op: Dårlige sociale forhold og en stadig kamp mod arbejdsløshed og elendige boligforhold; mor og børn må i en lang periode indkvarteres på fattiggården, mens faderen forsøger at skaffe penge ved arbejde andetsteds. Bedre bliver det ikke, da krigen kommer med mere krise og såkaldte nødlove. Og helt håbløst ser det ud, da de fire ældste sønner bliver anholdt i en periode, hvor retslige afgørelser er af-

hængige af, hvad regering og øvrighed mener kan være tilstedeligt uden at træde besættelsesmagten over tæerne.

Justitsministeriets journaler

Forfatteren har hentet dokumentation i kilder, som alle slægtsforskere vil nikke genkendende til, så som kirkebøger, folketællinger og byhistorie, men han har også været i politi- og fagforeningsprotokoller og i justitsministeriets journaler. Alt sammen er selvfølgelig opregnet i bogen, så læseren selv kan fortsætte i sporet. Ud over at fortælle familiens historie kaster bogen lys over en tung periode i Danmarkshistorien og levevilkårene for de borgere, der var placeret nederst i samfundspyramiden. Det gør, at bogen kan læses med interesse af mange ud over de, der lige netop er beslægtede med brødrene Andersen. Den er letlæst og forsynet med mange illustrationer. Byhistorisk Forlag i Vejle har medvirket ved udgivelsen, der også har fået støtte fra Bodil og Jørgen Munch-Christensens kulturlegat.

Et rigtigt godt eksempel på, hvordan man kan skrive en slægtshistorie, der er spændende og givende at læse. For en del sikkert også noget af en øjenåbner!

Christian Poulsen: Udleveret til fjenden.
Byhistorisk Forlag, Vejle, 2011. 112 sider.
Pris 125 kr.

Krigens helte og skurke i Vordingborg

Anmeldt af Lis B. Jensen
lis.jensen@stofanet.dk

Bogen er et digert værk på 800 sider, hvor forfatteren, pensioneret major Allan Hugstad, har brugt 11 år på at samle materiale sammen fra lokalhistoriske arkiver, Landsarkivet i København, Rigsarkivet og kommunale arkiver. Bogen beskriver tiden lige før 2. Verdenskrig, selve krigen og tiden efter.

Bogen er spækket med oplysninger, hentet fra kilder, hvoraf nogle stadig ikke er tilgængelige for alle, men forfat-

teren har fået speciel adgang og har derfor kunnet beskrive domme m.m. fra bl.a. politiarkiverne. Ligeledes er der henvisninger til avisartikler bl.a. fra Vordingborg Dagblad.

Det har specielt været vigtigt for forfatteren at få berigtiget eller afkræftet de oplysninger om personer, som har været beskrevet i aviser.

Der er mulighed for at se en kort udsendelse om bogen på TV2 Øst: <http://www.tv2east.dk/artikler/ny-bog-mange-medloebere-i-vordingborg-under-krigen>.

Den første del af bogen er en indføring i de militære placeringer i Sydsjælland og specielt området omkring Vordingborg, men også i hvilke persongrupper, årgange og antal personer, der blev indkaldt for at deltage i krigen – de såkaldte katonnementer.

Forfatteren beskriver også, hvad han mener kan være forklaringen på, at der var flere værnemagere, nazister, medløbere og tyskervenlige i Vordingborg end andre steder i Sydsjælland – nemlig den økonomiske gevinst, der fulgte med ved handel med tyskerne. Der findes meget navnestof vedrørende personer, der har været tilknyttet, dog er der ikke sat navn på de næsten 700 tyskerpiger, der også var i byen – dette handler mest om de mere kendte folk i byen.

Der er beretninger om sabotagehandlinger, om livet under og efter krigen og den påvirkning, den har haft i forhold til hverdagen, skolegangen og livet på arbejdspladserne, om arbejdet i modstandsbevægelsen og de domme, der blev fældet efter krigen.

Absolut en bog, der er værd at læse, hvis man interesserer sig for 2. Verdenskrig eller har familie i Vordingborg, der var involveret i modstandsarbejdet der. Et godt bud på hvad sandheden er om krigens helte og skurke.

Bagest i bogen er der et register over anvendte kilder og litteraturhenvisninger samt en særdeles fyldig navneliste.

I øvrigt har sammen forfatter skrevet:

Men her skete jo intet – Møn besat og befriet 1940-1945

Møn i billeder 1939 – 1945

Kiv og krig – Næstvedegnen 1939 – 1945

Allan Huglstad:
Mange skurke få helte – og alle de andre.
Vordingborg og Sydsjælland 1939-1949.
ISBN: 978-87-994917-0-4.
Pris 349-399 kr. hos boghandlerne.
Bogen kan også bestilles via e-mail:
Huglstad@Youseeme.dk
- eller pr. telefon 5577 5447

Slægtsforskning på nettet

Anmeldt af H.C. Andersen

I 2004 udgav forlaget LIBRIS sit første hæfte om slægtsforskning på internettet med Ulrich Alster Klug som forfatter.

Rent teknisk er der sket en stor udvikling på internettet siden da, og forlaget har der-

for ønsket at genudgive hæftet – men i et nyt layout, der svarer til forlagets øvrige udgivelser.

Det har givet et friskt pust, men også medført en reduktion i den tekstmængde, som Gitte Christensen og Kathrine Tobiasen har haft til deres rådighed.

Hvis forfatternavnene forekommer bekendte, kan man blot kigge under DIS-Danmarks bestyrelses medlemsliste og dermed overtale sig om, at vi – læsere af hæftet – er i kyndige hænder.

Slægtsforskning – som 'forskning' – har ikke ændret sig over tid, men det har adgangen til forskningsmateriale, takket være internettet.

Presserende behov

Det har medført, at antallet af os 'amatørhistorikere' er blevet betragteligt større – se blot på foreningens medlemstal – og behovet for litteratur, der kan tage 'nybegyndere' ved hånden på en kyndig og let forståelig måde, er presserende.

Hæftets indholdsfortegnelse og eksempler fra hæftet kan ses på forlagets hjemmeside, så man kan danne sig et indtryk af hæftet, der kan købes for 89 kroner

For den beskedne sum får man en introduktion til forskellige vigtige kilder samt en rigtig god formaning om at forholde sig kritisk over for de kilder, man øser af.

De første og vigtigste kilder er kirkebøger og folketællinger, og de bliver gennemgået på en god og grundig måde. I tilgift bliver man ført frem til en række hjemmesider, som også mere erfarne slægtsforskere med fordel kan læse, så som brug af Statens Arkivers søgemaskine Daisy, Politiets registerblade, Krabsens stedsnavnedatabase og kalenderprogrammet Dage.

I den sidste tredjedel af hæftet henvises til andre slægtsforskere arbejder, som de har lagt ud på internettet. Det drejer sig om mange forskellige ting, så som databaser, som man kan søge i, afskrifter af vigtige kilder – eller registre til dem – samt affotograferinger af diverse protokoller – et lille skatkammer for slægtsforskere, 'der er undervejs'.

Ud over selve teksten indeholder hæftet en hel række 'faktabokse', med råd, tip og information til læserne.

Selv om hæftet i første omgang er tiltænkt 'begyndere' udi i slægtsforskningen, så kan mere 'erfarne' slægtsforskere med godt udbytte læse og lære af hæftet.

Fortsættelse følger

– Og det gør den på forlagets hjemmeside under fanen 'Bilag', hvor man kan downloade de kapitler, der åbenbart ikke blev plads til i hæftet på grund af det ny og smarte design.

Det første kapitel handler om, hvor og hvordan man kan søge efter aner, der enten er ud- eller indvandret, en god og instruktiv vejledning og hjælp til et emne, hvor mange føler sig alene og står ret famlende.

Det næste kapitel handler om, hvordan man kan få hjælp fra andre slægtsforskere, indirekte ved at søge på internettet eller mere direkte ved at bruge Lars Lundins GEDKOMP, hvilket er en god idé (når man har passeret de første 4-500 aner), samt ved at benytte sig af DIS-Danmarks fora på www.slaegtogdata.dk, hvor man kan få hjælp til alt fra tydning af skrift til opslag i kilder, der er geografisk langt fra, hvor man bor, og til at efterlyse aner man ikke selv har kunnet finde samt meget, meget mere.

Opgave for DIS?

På grund af pladsmanglen er det forståeligt, at man ikke

har omtalt DIGDAG – 'Digitalt atlas over Danmarks historisk-administrative geografi' – som går 'i luften' pr. maj 2012, og som virkelig bliver en nyskabelse inden for slægtsforskningen.

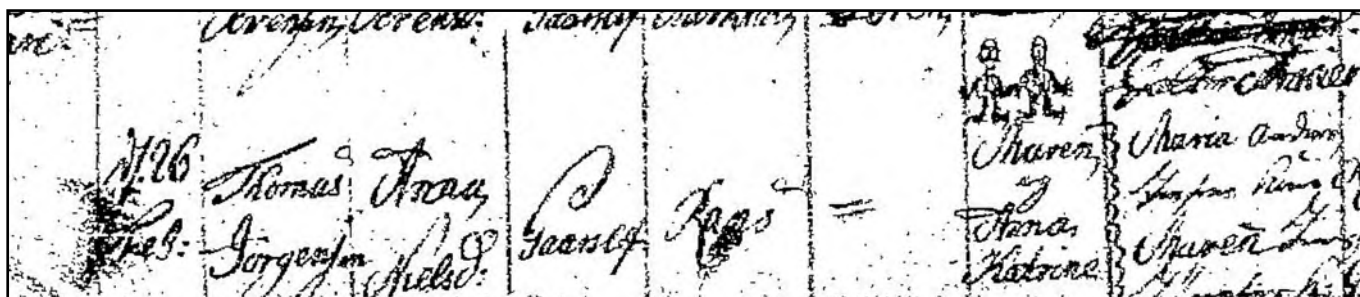
Alt i alt, en stor cadeau til forfatterne – men til forlaget: en 'ommer'.

Måske kunne man opfordre DIS-Danmark til selv at udgive denne slags fag- og undervisningshæfter. Vi har helt åbenbart potentialet til det; vi har også økonomi til det – og vi har læsere og lokalforeningsundervisere til det.

Hvem husker ikke med glæde Anton Blaabergs forskellige hæfter udgivet af Forlaget Slægten for en halv snes år siden?

For DIS-Danmark ligger sådanne udgivelser 'lige til højrebenet'.

**Gitte Christensen og Kathrine Tobiassen:
Slægtsforskning på nettet.
Libris, 2012. 96 sider.
Pris 89 kr.**

På skattejagt i gamle kirkebøger

De gamle kirkebøger fra før 1814, hvor de faste skemaer blev indført, gav præsterne muligheder for at give indførslerne et personligt præg, og det kan være en fornøjelse i sig selv at gå på skattejagt i dem. Præsterne kunne finde på at sætte karakter på sognebørnenes egenskaber (en dydig og gudfrygtig danneqvinde) eller fortælle om forskellige begivenheder (en vanskelig fødsel, et voldsomt snevejr). Eller de kunne udfolde sig kunstnerisk, som i eksemplet her, hvor Thomas Jørgensens og Anna Nielsdatters tvillinger, Maren og Anna Kathrine, inspirerede pastoren til denne lille tegning.

Tegningen er fundet i kirkebogen 1776-1815 for Gårslev Sogn, Vejle Amt af medlem Kirsten Sanders. Den kan ses på opslag 52 på Arkivalieronline.

En sølvsmeds arkiv

Af Jørn Benderfeldt

Hindegade 11

1303 København K

E-mail: majbierget@mail.dk

Fornylig har Design Museum, det tidligere Kunstindustrimuseum, i Bredgade i København modtaget et omfattende arkiv fra sølvsmed Anthon Michelsen. Arkivet giver et fint indblik i driften af den eksklusive sølvsmeds forretning i centrum af København fra midten af 1800 tallet til op i 1900 tallet. Michelsen kom fra Odense og slog sig ned i hovedstaden med stor bevågenhed fra kong Christian VIII. Smykker, ædelsten, service og bestik samt elegantordener og dannebrogssordener var Michelsens område. Kundekredsen var landets rigeste, kongefamilien og dens udenlandske forgreninger: Den russiske kejserfamilie, den britiske kongefamilie, den græske etc. De står alle nævnt i kundebogen. Langt de fleste af forretningens ekspeditioner er nævnt med navn, selv om der også er enkelt anonyme kunder: "En herre" eller "en dame".

For slægtsforskningen er rækken af kunder muligvis interessant, og også navnene på de ansatte og hvad de fik i løn kan have interesse.

Man kan i enkelte tilfælde sammenstykke begivenhedsforløb af informationerne.

Sølvtøj med våbenskjold

I begyndelsen af 1855 kom grev Sigismund Knuth ind i forretningen på Kongens Nytorv og bestilte et større antal bestik i anledning af sit bryllup med krigsminister Mathias Lüttichaus datter. 18 af hvert. Sølvtøjet skulle leveres den 1. maj, og brylluppet fandt sted senere i maj i Christiansborgs slotskirke. Bestillingen gik ud på, at hvert stykke bestik skulle have indgraveret parrets to våbenskjold, kronet af en grevekroge. Det fordyrede naturligvis ordren, især når alt skulle have denne indgraving, selv saltskeerne.

Den vist ikke særligt velhavende greve Knuth blev gift med frk. Lüttichau, og da hun i 1871 arvede sin far, blev parret pludselig godsejere og fik ansvaret for Store Grundet ved Vejle. I Michelsens arkiv kan man følge dette, idet greven afgav endnu en bestilling. Mere bestik fuldstændig mage til det fra 1855 og desuden mage til det bestik, kong Christian VI købte hos Louis XV's hofguldsmed i Paris i 1740'erne til det første Christiansborg. Det var på den måde, at det dobbelttrifede sølvstøj kom til Danmark. Dronningen bruger det stadigvæk, siges det.

Anthon Michelsens smedje blev senere en del af Georg Jensen og af Royal Copenhagen, men det er en anden historie.

I Bredgade kan man følge denne lille bid af historien og også få et indblik i datidens prisrelationer. En sølvske kostede 12 kroner i 1875, hvor man også kunne leje en lille lejlighed i København for 120 kr. om året. Sølvstøj var ikke for alle og enhver. Men det er arkivet i Bredgade. Personalet er desuden hjælpsomt og venligt. En digitalisering af kundelister og personalelister ville naturligvis være optimalt.

Den nitakkede grevekroge over de to slægters våben, Knuth og Lüttichau.

Kalender

Tid	Sted	Emne	Arrangør	Tilmelding m.v.
Onsdage den 14. marts, den 18. april og den 9. maj kl. 19.00 - 21.30	Schacksgade 39, Odense C	Rod i slægten	DIS-Odense	Se mere: www.dis-odense.dk
Onsdag den 14. marts kl. 19.30 - 21.30	Niels Ebbesensgade 2C, Aalborg	Foredrag om lægdsruller v/Hans Toudal	DIS-Aalborg	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/aalborg/det-sker/foredrag-om-laegdsruller
Mandag den 19. marts kl. 10.00 - 12.00	Schacksgade 39, Odense C	Gotisk skriftkursus. Kursusforløb over 7 gange. Ikke flere pladser	DIS-Odense	Se mere: www.dis-odense.dk
Tirsdag den 20. marts kl. 18.30 - 22.00	Sydholmen 8, 1.sal i gården, Avedøre, Hvidovre	Generalforsamling	DIS Sokkelund Herred	http://www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/sokkelund
Onsdag den 21. marts kl. 10.00	Slagelse Centralbibliotek, Stenstuegade 3, Slagelse	Slægtsformiddag. Nye arkivalier på AO	DIS Slagelse-Sorø	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/slagelse-soroe
Onsdag den 21. marts kl. 19.00	Slagelse Centralbibliotek, Stenstuegade 3, Slagelse	Medlemsaften. Kan I hjælpe mig med?	DIS-Slagelse-Sorø	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/slagelse-soroe
Mandag den 26. marts kl. 19.00 - 22.00	Senior Centret, Hestens Bakke 43, Helsingør	Generalforsamling samt foredrag: Plejebørn, tyve og andre skæbner v/Peter Wodskou	DIS-Helsingør	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/helsingoer
Tirsdag den 27. marts kl. 19.00	Sydholmen 8, 1.sal i gården, Avedøre, Hvidovre	Workshop om forskellige emner v/Egil Holm Nielsen	DIS Sokkelund Herred	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/sokkelund
Tirsdage den 27. marts, den 10. april og den 24. april, kl. 9.00 - 12.00	Schacksgade 39, Odense C	Slægtsroderi	DIS-Odense	Se mere: www.dis-odense.dk
Onsdag den 28. marts kl. 19.00 - 21.30	Schacksgade 39, Odense C	FamilySearch - foredrag v/Anna Margrethe Krogh-Thomsen	DIS-Odense	Se mere: www.dis-odense.dk
Mandag den 2. april kl. 19.00	Slagelse Centralbibliotek, Stenstuegade 3, Slagelse	Medlemsaften. Om at lave en slægtsbog	DIS-Slagelse-Sorø	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/slagelse-soroe
Tirsdag den 10. april kl. 19.00 - 21.00	Sydholmen 8, 1.sal i gården, Avedøre, Hvidovre	Fødselsregistrering i Danmark siden 1. kirkebog	DIS Sokkelund Herred	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/sokkelund
Torsdage den 12. april, den 3. maj og den 7. juni kl. 9.00 - 12.00	Landsarkivet for Fyn, Jernbanegade 36A, Odense C	Besøg på Landsarkivet	DIS-Odense	Se mere: www.dis-odense.dk
Tirsdag den 12. april kl. 19.00-21.30	Schacksgade 39, Odense C	Legacy aften v/Mette Fløjborg	DIS-Odense	Se mere: www.dis-odense.dk
Mandag den 16. april kl. 19.00	Slagelse Centralbibliotek, Stenstuegade 3, Slagelse	Medlemsaften. Gotisk skriftlæsning	DIS-Slagelse-Sorø	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/slagelse-soroe
Tirsdag den 17. april kl. 19.00 - 20.30	Sydholmen 8, 1.sal i gården, Avedøre, Hvidovre	Gotisk skriftlæsning v/Lillian Holm Nielsen	DIS Sokkelund Herred	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/sokkelund
Onsdag den 18. april kl. 19.30 - 21.30	Niels Ebbesensgade 2C, Aalborg	Kriminelle aner	DIS-Aalborg	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/aalborg/det-sker/kriminelle-aner
Tirsdag den 24. april kl. 18.30 - 22.00	Sydholmen 8, 1.sal i gården, Avedøre, Hvidovre	Åbent hus - medlemsaften	DIS Sokkelund Herred	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/sokkelund
Torsdag den 26. april kl. 18.30 - 21.30	Landsarkivet for Fyn, Jernbanegade 36A, Odense C	Generalforsamling, der kl. 19.15 efterfølges af besøg på Landsark.	DIS-Odense	Se mere: www.dis-odense.dk
Onsdag den 2. maj kl. 19.00 - 21.00	Schacksgade 39, Odense C	Fynske Landsbyer - foredrag v/Erland Porsmose	DIS-Odense	Se mere: www.dis-odense.dk
Lørdag den 12. maj kl. 9.00 - 18.00	Start fra Slagelse Centralbibl., Stenstuegade 3, Slagelse	Udflugt til Mormonernes slægts-historiske center, i København	DIS-Slagelse-Sorø	Se mere: www.slaetogdata.dk/lokalforeninger/slagelse-soroe

Kommende bestyrelsesmøder i DIS-Danmark

I nærmeste fremtid er planlagt
følgende møder for bestyrelsen.

Den 14. april

Den 12. – 13. maj

Den 16. juni

Alle møder finder sted i Odense.

www.slaegtogdata.dk

DIS-Danmarks hjemmeside
www.slaegtogdata.dk

Webmaster Arne Feldborg
webmaster@dis-danmark.dk

Særtilbud - især til nye medlemmer

Ekspeditionen har et restoplæg fra de seneste to årgange af medlemsbladet,
som sælges, så længe lager haves.

Slægt & Data – hele årgang 2011 sælges samlet for 70 kr.

Slægt & Data – hele årgang 2010 sælges samlet for 70 kr.

Begge priser er inkl. moms og forsendelse.

Henvend dig til Ekspeditionen ekspedition@dis-danmark.dk, eller brug
bestillingsformularen i "butikken" på hjemmesiden under foreningen.

Her kan du også bestille cd'en med samtlige numre af
Slægt & Data.

Husk DIS-Danmarks generalforsamling 2012
den 14. april i Sorø

DIS-Danmarks ekspedition

Gunnar Larsen

ekspedition@dis-danmark.dk

Tlf. 61 27 91 05

Telefonen er åben for ekspedition:

Tirsdag kl. 14-18 - ellers telefonsvarer.

Ekspeditionen besvarer praktiske spørgsmål og sørger i øvrigt for forsendelse af foreningens forskellige produkter, f.eks. cd'erne med Slægt & Data og Post-adressebogen.

Ekspeditionen står også for tilmelding til DIS-Danmarks læsekredse, hvor udenlandske blade rundsendes blandt DIS-medlemmer.

DIS-Danmarks bestyrelse

Susanne Fuglsang

Formand.
Højbakkevej 3, 2640 Hedehusene. Tlf. 46 13 60 01

fuglsang@dis-danmark.dk

Henning Karlby

Næstformand.
Rylevej 2, Bro, 5464 Brenderup. Tlf. 64 44 28 08

karlby@dis-danmark.dk

Knud Haaning Andersen

Kasserer.
Rugvænget 73, 7400 Herning. Tlf. 51 80 92 36

haaning@dis-danmark.dk

Kathrine Tobiasen

Redaktør + DIS-Forum.
Korsagervej 13, 8940 Randers SV. Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Ruben Højmark Jensen

DIS-Træf.
Lucernevej 17, 4180 Sorø. Tlf. 31 90 72 42

hojmark@dis-danmark.dk

Morten Hovedskov Nielsen

Fuglekildevej 12, 5690 Tommerup. Tlf. 64 75 10 59

nielsen@dis-danmark.dk

Michael Dupont

Stenager 216, st.th, 2600 Glostrup. Tlf. 43 44 16 52

dupont@dis-danmark.dk

Poul Wachmann

Valmuehaven 42, 2765 Smørum. Tlf. 44 65 02 45

wachmann@dis-danmark.dk

Jørgen Kristensen

Markskellet 130, 4300 Holbæk. Tlf. 57 64 61 22

j-kristen@dis-danmark.dk

Arne Christiansen

Suppleant,
AO-repr. Langelinie 34 C, 5230 Odense M. Tlf. 66 13 31 34

christiansen@dis-danmark.dk

Gitte Christensen

Suppleant.
Rebæk Søpark 2, 622, 2650 Hvidovre. Tlf. 51 60 44 32

christensen@dis-danmark.dk

25 år med slægtsforskning og databehandling

I anledning af bladets jubilæum har redaktionen i DIS-Forum opfordret medlemmerne til at komme med deres overvejelser over, hvad IT har betydet for deres slægtsforskning, og give et billede af, hvor broget og mangesidig slægtsforskningen tager sig ud i dagens Danmark. Her følger de indkomne bidrag, nogle let forkortet af redaktionen.

Lis B. Jensen, Holmegaard:

Min slægtsforskning begyndte sidst i 1980'erne, hvor jeg sammen med min mor fik klarlagt noget af slægten. Det foregik på alm. papir, hvor vi forsøgte at lave et skema over, hvordan familien var skruet sammen. Det var cirkler og firkanter og streger (i forskellige farver) på kryds og tværs. Temmelig uoverskueligt var det – og egentlig vidste vi heller ikke dengang, hvor man skulle skaffe oplysningerne fra, ud over hvad man havde af dåbsattester og lign. i familien, så vi gik lidt i stå dengang.

I starten af 1990'erne fik vi vores første pc, og nu stødte jeg ind i DIS, hvor man kunne søge hjælp. Her blev jeg bl.a. henvist til FamilySearch. Det var på de tider, hvor det kostede for hver kilobyte, man hentede ned, så når vi fandt noget, skyndte vi os at skrive ud og gemme det.

Lidt senere fik vi også det første slægtsforsk-

ningsprogram – nemlig Jens Tholls Anetavle – og nu kunne vi få lidt mere styr på opbygningen. Samtidig fandt vi ud af, at man kunne finde oplysninger på lokalarkivet i Næstved og på Landsarkivet i København. Så de blev også benyttet, og her kunne man i nogle få tilfælde få lov at tage – eller købe sig til – en kopi. Ellers måtte man have gang i kuglepen og papir.

Omkring år 2000 valgte jeg at skifte fra Anetavle, over Brothers Keeper, som havde lidt bedre funktioner, for at ende med Legacy, som jeg bruger i dag. Der kom afskrifter af folketællinger og efterhånden også skifte- og fæstebreve på nettet, og pludselig kom Statens Arkiver på den geniale ide at lægge scannede kirkebøger og folketællinger ud – og nu også andre arkivalier.

I dag kan man faktisk sidde hjemme og nå temmelig langt – og der er mange gode fora at hente hjælp i. Naturligvis DIS-Danmark, men også Kandu.dk og Facebook.

Karin Andersen, Randers:

Jeg kan ikke påstå, at det hele begyndte i 1845 med brødrene Anton, 27 år, og lillebror, Johan Sommer på 25 år, der boede nede i kælderens på Kattesundet nr. 108 i København. For det gjorde det naturligvis ikke; det er en meget længere historie.

Men jeg vil påstå, at det var lige netop disse brødre og eksistensen af Slægt & Data, der har givet mig den sjoveste del af min slægtsforskning. Tænk det overflødhedshorn af hjælpsomme mennesker, der af lyst og interesse øser ud af deres viden, bruger deres tid og energi på at finde informationer om alt muligt; forslag og idéer til at komme videre kommer fra nær og fjern! For længst glemte slægtninge dukker op, både her og i udlandet, med spændende historier, der giver "kød" på slægtshistorien. Informationerne flyver gennem luften og deles af mange på nogle få sekunder. Det er da helt fantastisk.

Et stort tillykke med de 25 år og en stor tak til dem der arbejder "bag kulissen" og er med til at sørge for, at det kan lade sig gøre at slægtsforske på en sjov måde. Jeg glæder mig til de næste 25.

Elizabeth Højlund Buffet, USA:

Det er lidt under 15 år siden, jeg begyndte at slægtsforske – men det er lidt over 50 år siden, jeg flyttede fra Danmark – først til Frankrig – og for over 40 år siden til USA.

Det tog nogle år, inden jeg fandt DIS-Danmark og især DIS-Forum, men uden jer, med hjælp fra mange medlemmer, samt hvad der efterhånden er kommet på nettet af kirkebøger, folketællinger, skifter og mange gode hjemmesider, ville jeg aldrig være nået længere end til mine oldeforældre.

Desuden har jeg fundet et slægtsprogram, der hjælper mig med at holde orden på anerne, som jeg er godt tilfreds med.

Så takket været disse moderne hjælpemidler har jeg fundet meget af min slægt med masser af "tipper" før olderne. Det har været spændende, og jeg har ved samme lejlighed fået genopfrisket min Danmarkshistorie fra en mere social og kulturel vinkel. Og jeg har fundet alt fra herremanden til daglejeren, fra præsten til den ugifte mor, fra borgere til fæstebønder!

Det er en dejlig hobby, og det holder forbindelsen til barndommens land ved lige.

Husk at du kan få masser af gode informationer og tips på foreningens hjemmeside.
Se om der er spændende møder i dit område og få landets bedste hjælp til din
slægtsforskning i DIS-Forum.

Klik ind på www.slaegtogdata.dk og gå på opdagelse

Har du endnu vores nye hjemmeside til gode?

Så klik ind på www.slaegtogdata.dk?

Du logger dig på med medlemsnummer som
brugernavn og dit postnummer som kodeord første
gang.

Har du stadig foreningens hjemmeside til gode?

Så klik ind på www.slaegtogdata.dk og tag et kig på alle de gode tilbud.

Husk at du først får fuldt udbytte af siden, når du logger dig på som
medlem. Det gør du ved at udfylde felterne i øverste højre hjørne
med dit medlemsnummer (brugernavn) og dit postnummer (kodeord).

Medlemsnummeret finder du på folien omkring bladet.